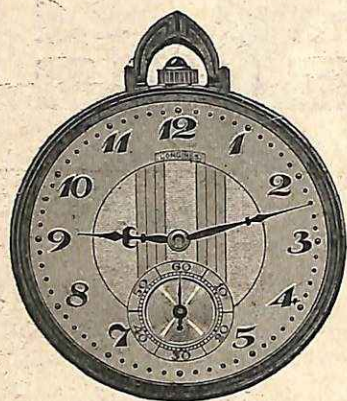

ΕΠΙΘΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

MONTRES
DE HAUTE PRECISION
LONGINES
10 GRANDS PRIX
506 PRIX D' OBSERVATOIRES
REPRÉSENTANTS **P. ZENÉTOΣ FRÈRES** ATHÈNES

Η ΣΧΟΛΗ BERLITZ

διοργανώνει εν Αθήναις διὰ τὸ τέλος τοῦ Ἑχθροῦ
ἔτους 1929-30 ἐξετάσεις εἰς ἀνάσας τὰς γλώσσας.
Ἡ Κεντρικὴ Ἑδρὰ τῶν Ἑχθρῶν BERLITZ
ἐν ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ δὲ ἀγωνεῖται τὸ πιστοποιητικὸν BER-
LITZ εἰς τοὺς ἐπιτυχάνοντας μαθητάς.
Ἰδρυσις νέων τάξεων δι' ὅλης τὰς γλώσσας.
Ἐγγράφαι κατ' ἐκάστην ἀπὸ τῆς 8ης αὐγῆς μέχρι
τῆς 9ης εὐσεβινῆς.

Δοκιμαστικὸν μάθημα δωρεάν.

ΣΧΟΛΗ BERLITZ 37 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 37

“ΦΑΜΑ,, Πανεπιστημίου 37

ΔΕΜΕΝΟΙ ΟΙ ΤΟΜΟΙ

Α. Β. Γ. Δ. ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΠΟΥΛΙΟΥΝΤΑΙ ΠΡΟΣ ΔΡΑΧ. 100 ΕΚΑΣΤΟΣ

ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΜΑΓΕΡ 29

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΑΛΜΕΝΟΝ ΔΡΑΧ. 22.500.000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΑΧ. 1.522.076.50

ΕΔΡΑ ΕΝ ΒΟΛΩ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

FILIALES

Τράπεζα Λαρίσης — Λάρισα
Τράπεζα Τρικάλων — Τρίκαλα
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ

Εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος
καὶ τὰς κυριώτερας τοῦ ἑξωτερικοῦ
Ταμιευτήριον μέχρι 100.000 δραχ.
μὲ 7 οἷο.— Ἐκτελεῖ πάσης φύσεως
Τραπεζικὰς ἐργασίας

Ἡ Οὐλίτις
θεραπεύεται μετὰ
ΣΑΝΟΖΥΛ

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 7 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1929

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΕΧΝΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. ΤΟΜΟΣ Ε'. ΑΡΙΘ. 77
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΜΑΓΕΡ 29

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Κ. ΜΠΑΣΤΙΑΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἔτησίᾳ Δρ. 200
Ἑξαμηνίᾳ 100
Τρίμηνι 50
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Λίρα 1

ΣΤΡΑΤΗ ΔΟΥΚΑ

ΔΑΣΟΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ Κατ. Χατζη
ΗΜΕΡΟΜ. 29-9-28
ΑΡΙΘ. 23485

Δημοσιεύουμε στὸ σημερινὸ μας φύλλο τὰ ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέροντα κομμάτια τοῦ λογοτέχνη καὶ ζωγράφου
κ. Στρατῆ Δούκα, χαρακτηριστικὰ καὶ τὰ τρία δείγματα τῆς νεωτέρας ἐργασίας του.

(Εἰσαγωγή στὸ I κεφάλαιο «Δίχως σύντροφο»)

Μέσα στὴν ἄγρια σιωπὴ
βόσκουνε ἥρεμα οἱ στοχασμοί.

Πόση ἀγνή φιλία ἔχω μετὰ τὸ δάσος!
χαϊδεύω τὼρ αὐτὸ
ὅπως ἄλλοτε τοὺς φίλους
καὶ νιώθω μέσα μου
τὰ ἴδια καρδιοχτύτια.
Αὐτὸ μού δείχνει ὅτι χάθηκε,
κι' ὅτι θὰν ἔρθῃ πάλι
πού με ὑπομονὴ τὸ περιμένω.

Ὅ,τι ὠραῖο ἔζησε στὴ γῆ,
ἐδῶ τὸ βλέπω σὰ δικό μου
γιατὶ δικό μας εἶναι
κάθε ὠραῖο.
Δικά μας εἶναι ὅλα
ὅταν ξέρουμε ν' ἀγαποῦμε.

Ὅλες τοῦ κόσμου οἱ ὀμορφίες
δικές μας
καὶ τοῦ ἄλλου
πού τὰ μάτια τοῦτα

δὲν μποροῦν νὰ ἰδοῦν ἀκόμα
μὰ ἡ ψυχὴ τὸν νιώθει
κάποιες στιγμὲς
πού βιάζεται νὰ ξεπετάξῃ.

Ἀχ καληνύχτα ὅλα ἐδῶ
μετὰ πόση θλίψη σὰς ἀφίνω
ἀφήστε με νὰ κοιμηθῶ κοντὰ σας
γιά πάντα
κι' οἱ ἄνθρωποι νὰ με ξεχάσουν

(Εἰσαγωγή στὸ II κεφάλαιο «Δίχως σύντροφο»)

Τί εἰστε ξερὰ πεσμένα φύλλα;
φίλοι περασμένοι,
μέρες πού πέρασαν!
εἰστε ἄγρια
δὲν μπορεῖ ἡ καρδιά νὰ σὰς ξεχάσῃ.

Τί εἰστε φρέσκοι βλαστοί;
οἱ στιγμὲς πού ζῶ,
ἡ μέρα κι' ἡ νύχτα μου!
πόσο κοντὰ μου εἰστε,
πόσο ἄκοπα σὰς νιώθω!
εἰστε τόσο ὠραῖοι, κι' ἕνα εἴμαστε μαζί.
Ἡ φρέσκῃ ὀμορφίᾳ σας
πόσο χορταίνει τὰ μάτια μου!
σὰς χαϊδεύω μετὰ πολλὴ ἀγάπη
μετὰ πῶς πολὺ πόνος κι' ἀπ' ὅ,τι ἔχασα
εἰστε ἐκεῖνο πού πάω
γι' αὐτὸ τόσο σὰς ἀγαπῶ.

Κι' ἐσεῖς πόσο ὠραῖα
μιλάτε στὴ ζωὴ!
Γιὰ τὴ ζωὴ μιλάτε
ἂν κι' ἔχετε τὸ θάνατο
φύλλα ξερά,
μιλάτε γιὰ τὴς ἀνανησίες
πού πονοῦν τόσο ὠραῖα τὴ ψυχὴ
Σὰς πέρνω μέσ' τὴ φύχτα μου
φύλλα ξερά.
πόσο ἄγιο εἶναι ἡ μουρουδιά σας
εἰστε ὅ,τι πέρασε καὶ ξεῖ.

Σὰς βλέπω καὶ σὰς παλιοκουτσουρα
εἰστε τὰ γυμνά βάσανά μου
τὰ βάσανα πού πέρασαν
μὰ πού ζοῦν πῶς σκελετωμένα
εἰστε ἐκεῖνο

πού χάθηκε γιὰ πάντα
καὶ γιὰ πάντα θρηνοῦμε.

Καὶ πάλι ἐσὺ, φρέσκα κλώνια
κι' ὀλόδροσοι βλαστοί,
πάλι ἐσὺ κοιτῶ
κι' ἀκόμα ὠραῖους σὰς βοίσχω.
Στὸ κάθε φρέσκο φύλλο σὰς θαρρῶ
πὼς ζῶ ἕνα ὅλη τὴ ζωὴ μου.
ὀλοζώντανη σὰν μιὰ στιγμὴ
σὰν κατὰ ἀθάνατο
πού δὲ θέλει νὰ πεθάνῃ
κι' ἀφοῦ πεθάνῃ μιὰ φορὰ.

Γιατὶ ἂν θὰ λείψῃ τοῦτο πού ζῶ
ἄλλο θάρρη,
πού μαζί πολὺ θὰ μοιάξῃ.

λύδα, πλάγιαζε ή Μαρίνα στο στρώμα της· έρχιχε τα χέρια πίσω στο κεφάλι, κι' αυτό έκανε ν' ανασηκώνεται ψηλά στο στήθος της· τέτανε τα πόδια· άνοιγε διάπλατα τα σκοτεινά, θολωμένα μάτια, έσφιγγε τα χείλια και πάλι κέρωνε μέσα στην άνοιξιάντικη κομάρα, έπαλωμένη έτσι για πολλή ώρα.

Είκοσι χρονών ήταν ή Μαρίνα, κι' από τη μέρα που γεννήθηκε μεγάλωνε σαν άγριο-λούλουδο στη ρεματιά,—λεύτερα και μοναχικά—μαζι με τους κυνηγούς, τη ταϊγά, το γκρεμό και το ποτάμι.

II

Ο Ντεμίντ ζούσε στην άκρη του χωριού. Τό ποτάμι περνούσε κι' από κεϊ. Μόνο που ήταν πιο ψηλός ο λόφος και πιο απόκρημνος. Σιμά εκεί έκτεινονονταν ή ταϊγά· ως τό σπύτι σχεδόν είχαν άπλώσει τα δασένια σκουροπράσινα χέρια της, τους κεραμιδόκορμους κέδρους και τα πλατάνια. Έβλεπε κανείς πολύ μακριά από εκεί πάνω: τ' άνήσυχο, σκοτεινό ποτάμι, πίσω απ' αυτό τη ταϊγά, όδοντωτή στον όρίζοντα και βαθυκύανη, και τόν ούρανό—χαμηλό και βαρύ.

Τό σπύτι με τους τοίχους γεμάτους δοκάρια, με άσπρο άχρωμάτιστο ταβάνι και πατώματα, καμωμένο από πελώρια έλατα, ήταν όλο σιδεαγμένο με τομάρια από άρκοϋδες, κουνάδια, λύκους, κυανές άλεπούδες, έρμινες. Πάνω στα τραπέζια ήσαν μπαρούτια, σκάγια, φυσίγγια. Στις γωνιές πεταμένα βρόχια, θηλιές, παγίδες, άποχες. Στόν τοίχο άραδιασμένα ντουφέκια. Μύριζε κεί μέσα δυνατά και διαπεραστικά, λές κι' είχαν μαζευτή όλα τ' άρώματα της ταϊγά. Τό σπύτι είχε δύο κάμαρες και κουζίνα.

Στή μία κάμαρη στη μέση στεκόταν ένα τραπέζι ιδιότροπο και μεγάλο, κοντά σ' αυτό χαμηλοί πάγκοι σκεπασμένοι με τομάρια άρκουδιών. Μέσα σ' αυτή τη κάμαρη ζούσε ό Ντεμίντ, στην άλλη ζούσε τ' άρκοϋδι, ό Μακάρ.

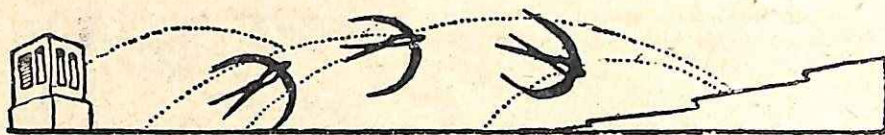
Στό σπύτι του ό Ντεμίντ πλάγιαζε· πάνω στο άρκοϋδένιο κρεβάτι, άργά κι' άκίνητα κι' άφυγγραζόταν στο μεγάλο κορμί του, πώς ζούσε, πώς κυλούσε μέσα σ' αυτό τό γερό αίμα. Κοντοζύγωνε σιμά του τ' άρκοϋδι, ό Μακάρ άπύθωνε πάνω στο στήθος του τα θαρείά ποδάρια του και όσφραινόταν φιλικά τη σάρκα του. Ο Ντεμίντ έβλεπε τό αντί τ' άρκοϋδιού, κι' έννοιωθε κανείς πώς άνθρωπος και θεριό καταλαβαινότουσαν. Στα παράθυρα κοίταζε ή ταϊγά.

Ήταν ό Ντεμίντ ξερακινός και πλατύστερνος, με μαύρα μάτια, μεγάλα, ήρεμα κι' άγαθά. Μύριζε όλος ταϊγά, ύγεια και δύναμη. Ντυνόταν όπως όλοι οι άγριοθήρες, με γούνες και χοντρά, σπιτικά, λευκά με κόκκινες ρίγες ύφαντά. Τα πόδια του ήταν παπουτσωμένα με ψηλές, βαρείες μπότες, καμωμένες από δέρμα ζαρκαδιού, και τα χέρια κόκκινα και πλατειά είχαν σκεπαστεί με μια γερή κόρα από ρόζους.

Ο Μακάρ ήταν νέος και σαν όλα τα νέα θεριά, άτσαλος κι' άνόητος. Βάδιζε λιγνιστά και συχνά πικνά επαναστατούσε: μα-σουλάγε τα δίχτυα και τα τομάρια, τσάκιζε τα βρόχια και τις παγίδες, έγλυφε τό μπαρούτι. Τότες ό Ντεμίντ τόν τιμωρούσε τόν Μακάρ, τόν μαστίζωνε καλά καλά. Κι' ό Μακάρ έσπευτε και κυλιόταν πάνω στη ράχη του, έκαμνε άθωα μάτια και γρόλλιζε λυπητερά.

(Τό τέλος στο έρχόμενο)

Μεταφρ. ΑΘΗΝΑΣ ΣΑΡΑΝΤΙΔΗ

ΤΑΚΗ ΜΑΥΡΟΚΕΦΑΛΟΥ

ΒΡΕ ΤΟΝ ΕΡΙΦΗ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΟ!..

ΔΙΗΓΗΜΑ

Ανένας δέν του μίλαγε... όλοι τους ήγνουςαν αδιάφοροι σ' αυτόν, κι' όσο τόσο αυτός ήτανε διαφορετικός απ' όλους... ως κι' ή Σταμάτα τόν κακολόγασε, ως κι' ή μπεκρού ή Παντάλαϊνα τόν ξόμπλιαζε στις γειτονιές—χρόνια τριγυρίστρα στά καντούνια και στις δημοσές του χωριού... καταλαλιά για τόν ξένο και ψευτοφυλλάδα για τόν ξεχωριστό ή στην καλή ή στην άνάποδη, χωριανό της!—περήφανος και γιγαντώσωμος ό Δημητρός, λεβέντης και σεβνταλής... πρώτος και καλλίτερος διάβαινε σεινάμενος—κουνάμενος, ποτές με γερό τό κεφάλι, ντρίτα, καλληκαρία, ίσα σά χρυσόχτενη σαγίτα που δέ φεύγει απ' τόν ίσω της τό δρόμο κι' απ' τό στημόνι τ' άργαλειού...

Τούτη τη μέρα—έτσι και τις άλλες μέρες, με τό βόσταγε κρυφό του και μυστικό του, στά πλατειά του τα στηθεία και στα κατάδαθα της πολυπαθημένης του καρδιάς—τούτη τη μέρα ήτανε βαρυοθλιμμένος και συγγεφιασμένος, θώραε πέρα στα μακρινά και σι' άτέλειωτα πέλαα... κι' ύστερα πάλε έριχνε τα μεγάλα—φωτιές πετούσαν—μαύρα του μάτια πάνου στις κορφές των πανύψηλων βουνών, σά σαστισμένοι και σά χαμένοι, και σά νάθελε άκόμα στα βραδυνά τα πέριωρα του χωριού νά χτίση κάστρα Βενετικά, κι' άπάνου τους πλήθος τα σίδερα και τα ντουφέκια, για νάν του σιγουράρουνε τις διάδες και νάν του φυλακίσουνε την ταξειδιάρα που πήρε ό Θεός τα συλλοικά της, και της κάπνισε νά πάη στην άτιμη την Άμερική που μάς στέρνε τις νηούς μας χτικιασμένους και μάς πέρνουν τις νηές μας οι Λιάπηδες κι' οι μαγκούφηδες, όσοι από δαύτους έτυχε νά μήν πάρουν τό μεγαλόσταυρο.

Αϊ σιχτήρ...λέτσο! κακόν καιρό νάχετε! έτσι έλεε ό Δημητρός, και, άχ! τη βρώμα! κι' έλεε πάλε και ξανάλεε, και μούγκριζε σά θεριό που τό πλήγωσαν!.

Τό χωριό τώμαθε τό μυστικό του. Βραδυά δέν πέρασε, βραδυά δέν πέρασε που τό παληό λαγοϋτο—λαγουτιέρης και βιολιτζής ό σχωρεμένος ό πατέρας του, γέννημα και θρέμμα στην ίδια τη δουλειά ό γυιός του—στό παληό γλυκόφωνο λαγοϋτο πάνου στις χορδές—άτσάλι τις είχε κάνει ό χρόνος, πριόνια στην καρδιά του Δημητρου—κρυφόλεε τό γιαγκίνι του και τόν πόνο του, τό μυστικό του και τόν έρωτά του. Άχ! τη βρώμα, την άνεμοδούρα, π' ως τα χτές άκόμα τη φίλασε σιά καντουνοςό-κακα ό γυιός του Νταλαδέρα του νεκροθάφτη... Άμα σου μπει ό Διάολος στό μυαλό, και την κρυστή Σταμάτα, και τη μπεκρού τη Μαντάλαϊνα που ξόμπλιαζε τό κάθε τι, μπορείς για ν' άγαπήσης.

Τό χωριό τώμαθε τό μυστικό του, κι' άλλοι τόν συμπονάγανε κι' άλλοι τόν λυπόντουσαν κι' οι πιο πολλοί κρυφογελάγανε κατ' απ' τα μουστάκια τους για τ' άπόχτημα πουθελε νά κάμη μ' αυτή τη σουρουκλεμέ την Άντριάνα που κι' οι κόττες του χωριού ξέρουνε τη διαγωγή της. Τέρατα και σημεία έχει κανωμένα!.

«Βρέ τόν έρίφη τό Δημητρώ με ποιά πήε και σουρουπιάστηκε...κρίμα στη λεβεντιά του, και στο σεβνταλίκι του».

Κι' ό πάρεδρος τούτη τη μέρα ξεθάρρεψε και τ' άπιστόρησε τό πώς και τί, γι' αυτή την ξεπεσμένη και την άναγελάστρα... «Μούγκα πάρεδρε, νά μήν έχουμε λείψανο άπόψε στο χωριό... χμ... λείψανο...; μωρέ λείψανο θάχουμε που θάχουμε, δες μόνο μήν είναι τό δικό σου, πάρεδρε. Ε! μούγκα τό λοιπόν...» Κι' έφυγε γιγαντώσωμος και περήφανος απ' την πλατιά, κι' έμειναν πάλι βουβοι κι' έδιάφοροι γι' αυτόν όλοι, κι' αυτός πάντα διαφορετικός απ' όλους.

—Ατέλειωτες οι ώρες, κι' ή νύχτα στοιχειωμένος αϊώνας για τό Δημητρώ... Ξωτικές του χορεύουνε στις δημοσές που τρέχει, κι' ίσκιος άψηλώνονται στο πέρασμά του τα χαμοπέζουλα και τα δοντρά... Παραπατάει σαν πιωμένος

στουπί και τρεκλίζει, λές και τα πόδια του πατούσανε σ' άναμμένα καρφιά και σε σουδλερές βελόνες... Πέρασε τις δημοσές και τα καντούνια ούλα, δέν άφησε στενοσόκακο που νά μήν τό διάβηκε... ό καφενές του Λιά του Ντου-μερκιώτη στις 4 τό ξημέρωμα άνοιχτός... (Περίμενε τους ναύτες... τό πλήρωμα, έπως συνείθιζε νά λέη κομπάζοντας αυτός ό ίδιος ό Λιάς με τα φουσκωτά σαν κούρκος μάγουλά του, και με την όλο-στρογγυλή σαν τουλουμοτύρι κοιλιά του...) μια λάμπα—σωστό σαράβαλο τρεμόφεγγε στο σκοτάδι του μικρομάγκας!... Όξω και τ' άστέρια λάμπανε, και τό φεγγάρι όλόγιομο!... Ό έρίφης ό Δημητρός γύριζε... γύριζε... πάαινε κι' έρχόντανε σκεφτικός και παράδερνε, κι' όλο μούγκριζε κι' έλεε... άχ! τη βρώμα... την τιποτένια! Σκρόφα τύχη για νάν της κάνη τό μπάσταρδο την ξεσηκώνει και σου την κουβαλάει στην Άμερική... Ψάχτηκε στο διπλαντανισμένο κόκκινο—σαν αίμα κόκκινο—ζουνάρι του κι' έδγαλε την άτιμη τη μαυροδουνιώτικη... «σά θές δέν τραγουδάς άπόψε σεβνταλού και σύ, και, ει δέ και μή, στα λιθαροκίντουνα συντρίμια θά σε κάμω... ό τάφος σου άνοιχτη...» Πάτησε τόν κόκκορα κι' άνταριάστη ό μαχαλάς, κι' αυτήνη ή καμωματού και ξελογιάστρα χασομέ-λας για τό πάθημά του... «Ούτε τις ματζουράνες και τους βασιλικούς δέν άγγιξεν ή σφαίρα... θάτρεμεν τό χέρι που τη σφύριζε... κι' ύστερα και τό σπύτι νάν τό γκρέμιζε φος... Άμερική μάς λένε...».

Κι' ό πάρεδρος ξανάφτηκε γερά και μες τη νύχτα ίσκιωμα ξεπρόβαλλε... «βρέ Δημητρώ για νά τζουτζέκι χάθης...; βρέ σ' αυτή την Άντριάνα ή... για νά μήν πω... τό στόμα μου νά μή βρωμήσω!...» Κι' αυτός ως ήταν γιγαντώσωμος, περήφανος ως ήταν: «Μούγκα πάρεδρε μήν έχουμε λείψανο άπόψε, ή ώρα δέν τό λές τί συντεχέινει... Μούγκα!» Κι' ίσκιος στη φεγγαρόλουστη βραδυά χάθηκε μες στις στράτες, κι' ό πάρεδρος σκεφτικός κι' ως ήταν ψυχικάρης έκοψε με τα δόντια του απ' τα μουστάκια του τις τρίχες... Στάθηκε κεί, ίδια γυναίκα του Λώτ, με σκέψη αυτός και μες στις άρτηριές του τό αίμα, και ξεδοκίμαζε άτός του τώρα την ύπόσταση... ως και τ' ανθρώπου την ύπόσταση... Εϊν ό Θεός; ή πλάνη μάς γυρίζει και μάς μεθάει σά δυνατό κρασί που μάς χτυπάει κατακούτελα και μπαίγνια γινύμαστε του κόσμου; κι' άλλα... και τοϋτο: Εϊναι, έπως λένε οι σοφοί, μια δύναμη άνώτερη που κυβερνάει την

πλάση, ή μήν είναι κάτι π' άνεξιχνία-στο κι' άπόρρητο τό λένε, που διαφεντεύει τη γής, άκόμα και τό σύμπαν; Τινάχτηκε απ' τη συλλοή... «Βρέ τόν έρίφη τό Δημητρώ...» Ξανάπε, και γιαντισμένος χάθηκε στις δημοσές τα πλάτη!... Τό λαγοϋτο πονεμένα βροντοφώναζε του Δημητρου μας τις φωτιές... «Άχ μωρή βρώμα π' άκόμα ως μες τα καντουνοςόκακα σε φίλαε του Νταλαδέρα του νεκροθάφτη ό γυιός...» Από μακριά τη χαραυγή φανίστηκε ή ξακουστή τ' Άνέστη ή γολέττα... Νά χαίρετοϋρες... νά μαντήλια... νά δάκρυα και φιλιά στην Άντριάνα την καντουνογυρίστρα και την καμωματού.

“Οπ’ έχει χοήμα μήν τό κλαίς, μόνο νά τόν συντέχεις... κι’ όποιον φτωχός εοιάθηκε πάαινε νά τόν συντρέχεις!”

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΜΥΚΟΝΟ

Στην άδεντρον Κυκλάδα αν είσαι ξεσημονήσι μικρό, που ή κάψα των μεσημεριών τό φρούγει, διαβάτης του καλοκαιριού, στέκομαι λίγη ξεκούραση νά νιώσω στο άσπρο σου ξωκκλήσι που τις κορφές και τα πλάγια σου έχει στολίσει. Και τό κορμί μου τό περνούν ευδέβειας ρίγη, κάθε σπιτάκι και βωμό κοντά του ως σμίγει σαν βλέπω, πρίν τό πλοίο πάλι νά τ' άφήση. Άσβυστο, μέρα νύχτα, θάνε τό καντήλι και θάρχεται κάποια γρηούλα προς τό δέϊλι στο ξεχωρό—δικό της χτίσιμο—ξωκκλήσι λάδι νά φέρη, θυμάτο, λίγο λιβάνι του άγιου, που στον Παράδεισο θά τη φροντίση. Ποιός ξέρει ή πίστη της τό θεϊόν αν θά φτάνη.

ΠΡΟΥΣΣΑ

Θλιμμένα και βαρεία με πλάκωναν τα σκότη τους άγριοχειμώνες, χρόνια μες την Προύσσα, στις ώρες του μεσονυχτιού, που ξαγρυπνούσα και δέ μου κλειούσε μάτι ή έννοια, του στρατιώτη. Παραδομένη σε ύπνο, γύρω μου, όλη ή νιότη παράδερνε μες στα όνειρα, χαμογελούσα, για ένα σπιτάκι μακρινό, για κάποια ρούσσα γειτονίσσα γλυκειά, που έρχόνταν πρώτη-πρώτη, την έρημ και σκληρή ζωή, με όνειρα στεϊρα, ν' άναταράξη κι' όπως σε λιμνοθαλάσσι ρίχνοντας πετριά, κύκλους πολλούς τριγύρα κάνεις, έτσι πολλές νυχτιές μου είχαν περάσει. Πλάνο τόσον καιρόν γλυκό όνειρομεθύσι γύρω στα περασμένα που είχαμε αγαπήσει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΙΔΕΡΗΣ

στην εκτίμηση και στη μεγαλύτερη ευκαιρία.

Τόσο το καλύτερο: από αυτό μόνο να κερδίσω έχω. Μά έχει υπάρχει κάτι που δεν είναι στη θέση του. Μ' αυτό υποστηρίζεται ή καμία και προσβάλλεται ή άρεση.

II ΠΑΙΔΙΑΣΤΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

Είχα πολύ ώρατα παιχνίδια σαν ήμουν παιδί, αν θελήστε να μ' αφίστε να μιλήσω γι' αυτό. Τό μαγαζί, με το ταμείο και τη ζυγαριά, ήταν θαύμα, καινούργιο ιδίως, όταν τα συρτάκια ήταν γεμάτα πράγματα κι' οι αποθήκες ίδιες κι' απαράλλαχτες με το πατέρα μου, και - κάτω, κοντά στον Τράβε. Δε λείπαν ούτε τα σακκούλια, ούτε τα μπαλλότα που μπορούσε κανείς ν' ανεβάσει με το βίντσι (κι' ή μανιέλλα ήταν από πίσω). Νομίζω πως έχω ακόμα μπροστά στα μάτια μου μία πανοπλία ιππότη δολοκλήρη από σταχτή χαρτόνι με περικεφαλαία, με μάσκα, ένα δόρυ μονομαχίας και μία άσπιδα με το ρωμαντικό αυτός δεν ήταν και πολύ δυνατός, μπροστά σε μία αληθινή μπλέ στολή ούσαρουν, σύμφωνη τελείως με τον κανονισμό, ως τις λεπτομέρειες των εξαρτημάτων, που μου την έφτιαξε ο ράφτης με το μέτρο. Έστερα πρέπει να πω πως δεν έδωσα αληθινή ευχαρίστηση στη στρατιωτική αυτή μασκαράτα και στα μολυβένια στρατιωτάκια γι' αυτό έπαυσα χωρίς αληθινό πάθος, κι' ως είχα κάτι θαυμάσια, μεγάλα σαν ένα δάχτυλο σχεδόν, που μόνο οι βίδες πούχανε μέσα στα πόδια τους και μοιάζανε μ' Ο δέ μ' άρεσαν.

Μά μου άρεσε πολύ τ' αλογό μου που τραμπολίζονταν μπροστά και πίσω, κι' ακόμα θάθελα να μπορούσα να βάλω το χέρι μου γύρω απ' τα καπούλια του. Τό λέγαν 'Αχιλλέα' εγώ το βάφτισα έτσι, κι' όταν μου το χάρισαν, μου φάνηκε, στην ολοζώντανη μεταλλοπρέπια του, σαν όνειρο. Με κομψή σέλλα κι' όμορφα γκέμια, είχε τρίχωμα φυσικό, σφιχτό και τραχύ, τρίχωμα ξανθοῦ πόνεῖ — ίσως μάλιστα και νάτανε βαλσαμωμένο πόνεῖ — και τὰ πιά άραιοῦμένα γυάλινα μάτια του κόσμου. Τ' άγλιησα ὅχι σαν καβαλάρης, εἶμαι βέβαιος, ἀλλὰ ἀπὸ συμπάθεια γιὰ τὸ πρᾶμα, μετὶ τὸ τρίχωμά του, τὰ πέταλά του καὶ τὰ ρουθόνια του, ὅπως καὶ στὰ μικρά μου χρόνια, όταν μου ὄσαν ἕνα σωρὸ σκυλάκια ἀπὸ πορσελάνη, ἀπὸ χαρτόνι, ἀπὸ μπυσκότο, πού μ' ἄρεσε νὰ στολίσω με μεταξωτὰ φορεματάκια ἀπὸ κομμάτια υφασμα ποῦπαρνα ἀπ' τις προμήθειες τῶν ἀδελφῶν μου.

Ὅσοσο δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πὼς τις ὠραιότερές μου ὥρες τις χρωστάω στὸ κουκλιτικό θεατράκι μας πού ἀνῆκε πρὶν στὸ μεγάλο μου ἀδερφὸ Ἐρρίκο καὶ πού ἡ διακόσμησή του εἶχε ἀνῆλθῃ μετὰ πολλὰ καινούργια πανιά πούχε ζωγραφίσαι ὁ ἴδιος (σκεπτότανε νὰ γίνῃ ζωγράφος). Περιέγραφα λεπτομερῶς σὲ μιά ἀπ' τις πρώτες μου νουβέλλες (Ὁ Παλιότατος) τὸν τρόπο πού διηθῆσαν τὴν καλλιτεχνικὴ αὐτὴ ἐπιχείρηση, καὶ στὴν ἱστορία τῆς Χάννε Μπουντεμπρικὸν τὸ θεᾶτρο αὐτὸ παίζει ἐπίσης κάποιο ρόλο. Μοῦ ἄρεσε τόσο αὐτὸ τὸ παιχνίδι πού ἡ σκέψη πὼς θὰ μπορούσα κάποτε νὰ περάσω τὴν ἡλικία πού θάπαίξα μ' αὐτὸ μὲ φανόταν ἀπαράδεκτη. Συλλογίζομαι μ' ἐχαρίστηση πὼς σὰ μεγάλωνα θὰ μπορούσα νὰ μεταχειριστῶ τὴ χοντρή μου φωνὴ στὰ παρὰξένα αὐτὰ μουσικὰ δράματα, πού παρίσταναν μετὰ κλειστὰς τις πόρτες καὶ θύμωνα ὅταν ὁ ἀδελφός μου μούλεγε

πόσο γελοῖος θάμουναν ἂν ἅμα γινόμουναν ἀντρας ἐννοῶσα νὰ τραγουδᾶν ἄκόμα, καθισμένος σταυροπόδι μπροστὰ στὸ κουκλιτικό θεατράκι μου.

Αὐτὰ γιὰ τὰ παιχνίδια μου. Μά μπορῶ νὰ προσθέσω πὼς γιὰ νὰ παίξω δὲν εἶχα ἀνάγκη ἀπὸ κανένα μηχανήμα καὶ μετὰ σιωπηρὴ εὐχαρίστηση εἶχα συνείδηση τῆς ἀνεξάρτητης δυνάμεως τῆς φαντασίας μου, πού τίποτα δὲν μπορούσε νὰ μοῦ στέρησῃ. Ὑπνῆσα παραδείγματα χάριν ἕνα πρῶτ μετὰ τὴν ἀπόφαση νὰ εἶμαι τὴν ἡμέρα πού ρχόταν ἕνα βασιλόπουλο δεκαοχτῶ χρονῶν πού θὰ τὸ λέγανε Κάρολο. Περιβλήθηκα μετὰ κάποια εὐπροσέγηση γαλήνη καὶ πηγαινορχόμενα, περὶφανος κι' εὐτυχισμένος γιὰ τὸ μυστικό τῆς ἀξιοπρέπειάς μου. Μπορούσαμε νὰ πᾶμε στὸ μάθημα, νὰ πᾶμε περίπατο ἢ νὰ διαβάσουμε παραμύθια, χωρὶς τὸ παιχνίδι νὰ διακοπῇ μιά στιγμή κι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἦταν τὸ προτέρημά του. Έστερα δὲν εἶχα ἀνάγκη νάμαι πάντα βασιλόπουλο, οἱ ρόλοι μου ἀλλάζανε συχνά.

Γιατὶ ὑπῆρχε ἄκόμα τὸ παιχνίδι τῶν θεοτήτων, μιά πρώτη τάξεως διασκέδαση. Τ' ὄνομα ποῦδωσα στ' αλογό μου πληροφόρησε τὸν ἀναγνωστὴ μου γιὰ τὸ πρόσωπο ἐνδιαφέρον μου γιὰ τὴν *Ἰλιάδα*. Στ' ἀλήθεια ὁ Ὁμήρος κι' ὁ Βεργίλιος ἀντικατέστησαν ἐπιφελῶς γιὰ μένα ὅλες τις ἱστορίες μετ' Ἰνδούς, πού δὲν ἔδειξαν κανένα ἐνδιέφερό γι' αὐτές. Ένα βιβλίο ἀρχαίας μυθολογίας, πούχε χρη-

Μετάφρ. ΣΤΑΘΗ ΦΕΡΕΝΤΙΝΟΥ

E. DE AMICIS

Η ΜΗΤΕΡΑ ΜΟΥ

Δε σβεί πάντα απ' το χρόνο η μορφή, το δάκρυ του καύμου δεν τη μαραίνει: και η μάνα μου εξηντάρα θάνε γρηά, μα όσο τη βλέπω, λέω πως πιο μορφαίνει.

Κάθε της λέξη, βλέμμα ή γέλιο πλάνο γλυκά-γλυκά μου ἐγγίζει την καρδιά!.. ἂν ζωγραφούσα, ὥσπου νὰ πεθάνω θάφκιανα τὴ δική της ζωγραφιά!..

Θάγραφα τὴ μορφή της, καθὼς σκύβει γιὰ νὰ φιλήσω τὰσπρα της μαλλιά, ἢ ἀποσταμένη, ἀδύνατη, ὅταν κρούβη τὸν πόνο καὶ γλυκά χαμογελά.

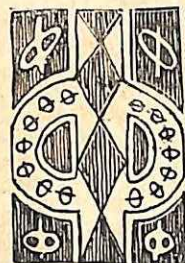
Μὰ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ δὲ θὰ ζητοῦσα (τὴν προσευχή μου ἂν ἄκουε τὴν κρυφή), ἰσόθεος σὰ Ραφαήλος νὰ ἱστοροῦσα καὶ τὴν ὠραία νὰ δόξαζα μορφή.

Ν' ἀλλάζαμε τὴ ζωὴ της λαχταρῶ μετ' ὅση δροσιά οἱ δικοί μου ἔχουνε χρόνοι, γηράζοντας ἐγὼ νὰ τὴ θωρῶ, πὼς πάλε ἀπ' τὴ θυσία μου ξανανιώνει.

Μεταφραστής: ΑΝ. ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗΣ

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΛΣΤΟΪ

ΟΙ ΔΥΟ ΣΥΝΟΔΟΙΠΟΡΟΙ ΔΙΗΓΗΜΑ

ορτωμένοι τὰ διασάκκια τους, δυὸ ἄντρες, προχωροῦσαν στὸ μεγάλο δρόμο πού φέρνει ἀπὸ τὴ Μόσχα στὴν Τούλα. Ὁ ἕνας ἦταν νέος, φορούσε κοντὸ σακκάκι, βελούδινο πλατὺ πανταλόνι, καινούργιο σκούφο χωρικοῦ καὶ γυαλιά. Ὁ ἄλλος ἦταν ἴσαμε πενήντα χρόνων κι' εἶχε μιά ἐξαιρετικὴ ὁμορφιά στὴ μορφή καὶ γενικά στὸ παράστημά του. Τὰ μακρὰ γένεια του ἦταν φαρὰ, ὅπως καὶ τὰ πλούσια μαλλιά του, πού φαινόταν γύρω ἀπὸ τὸν καλογηρικὸ μαῦρο σκούφο του. Φορούσε ἀπλὸ ράσο, δεμένο σφιχτὰ στὴ μέση με στενὴ πέτσινη ζώνη.

Ὁ νέος ἦταν ὠχρὸς, ἀρρωστιαρὸς, κατασκονισμένος καὶ μετὰ κόπο ἔσερνε τὰ πόδια του· ὁ γέρος βράδιζε σταθερὰ, μετὰ τὴ στήθος προτεταμένο καὶ τὸ κεφάλι ψηλά. Ἡ σκόνη λές καὶ δὲν τολμοῦσε νὰ ἐπικαθίσῃ στὴν περήφανη μορφή του καὶ τὸ κορμί του δὲν ἤξερε τί θὰ πῇ κούραση.

Ὁ πρῶτος ἦταν ἀπόφοιτος τῆς Νομικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Μόσχας καὶ λεγόταν Βασίλη Σεργκέγιεβιτς Μπόρζιν, ὁ δεῦτερος ἀπόστολος ἀξιοματικὸς τοῦ πεζικοῦ καὶ τέως καλόγηρος, πού γιὰ κάποια παρατυπία τὸν ἔδιωξαν ἀπὸ τὸ μοναστήρι, χωρὶς ὅμως νὰ τοῦ ἀφαιρέσουν τὸ δικαίωμα νὰ φορῇ τὸ καλογηρικὸ ἔνδυμα. Τ' ὄνομά του ἦταν Νικολάϊ Πετρόβιτς Σέρποβ. Νά, πὼς συναντήθηκαν οἱ δυὸ αὐτοὶ ἄνθρωποι.

Ὁ Βασίλη Σεργκέγιεβιτς, ἀφ' οὗ τέλειωσε τις σπουδές του κι' ἔγραψε μερικά ἄρθρα σὲ διάφορα περιοδικὰ τῆς Μόσχας, ἀποτραβήχτηκε στὸ χωριό, γιὰ νὰ βοηθήσῃ, ὅπως ἔλεγε, στὰ νάματα τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ καὶ νὰ δροσιτῇ σὲς γάρφαρες πηγές της. Ἀφ' οὗ πέρασε ἕνα μῆνα στὸ χωριό, σὲ μιά ἀπόλυτη μόνωση, ἔγραψε σὲ κάποιο δημοσιολόγο φίλο του:

«Ἀγαπητὲ φίλε, Ἰδὼν Φινογέντες. Ἐμεῖς δὲν πρέπει καὶ δὲ μπορούμε νὰ προβλέπουμε καὶ νὰ μιλάμε προκαταβολικά γιὰ τὴ λύση τοῦ ζητήματος πού ὠρμιάζει στὰ σπλάχνα τοῦ ρωσσικοῦ λαοῦ. Εἶναι ἀπαραίτητη πρῶτ' ἀπ' ὅλα, ἡ ἐπισταμένη μελέτη τῶν παντοσίων μορφῶν τοῦ ρωσσικοῦ πνεύματος καὶ τῶν ἐκδηλώσεών του κ.τ.λ.»

Μετὰ τὸ γράμμα του αὐτὸ ὁ Βασίλη Σεργκέγιεβιτς ἤθελε νὰ πῇ, πὼς ἀφ' οὗ ἐνεβόθυνε στὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ ἐπέσθηκε πὼς τὸ πρόβλημα τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ρωσσικοῦ λαοῦ εἶναι πὺς βαθὺ καὶ πὺς δύσκολο ἀπ' ὅ,τι φανταζόταν καὶ γιὰ τοῦτο, ἔσβαλε στὸ συμπέρασμα πὼς ἔπρεπε νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ γύρο τῆς Ρωσίας πεζῇ καὶ παρακαλοῦσε τὸ φίλο του νάχῃ λίγη ὑπομονὴ ὥσπου νὰ τέλειωνε αὐτὴ τὴ περιόδου, πού θὰ τοῦς διαφώτιζε σχετικά μετὰ τὸ ζήτημα πού τοῦς ἀπασχολοῦσε.

Ἀφ' οὗ ἔστειλε τὸ γράμμα αὐτὸ, ὁ Βασίλη Σεργκέγιεβιτς ἄρχισε τις προετοιμασίες. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα προμηθεύτηκε χωριάτικα ροῦχα καὶ τὴν πρώτη φορὰ πού ἔκανε τὴν πρόβη κλειδῶθηκε στὸ δωμάτιό του κι' ἔβλεπε τὸν ἐκτό του στὸν καθρέφτη, σὺν περιέργῳ φαινόμενο. Τὰ γυαλιά του δὲ μπο-

ρούσε νὰ τ' ἀποχωριστῇ γιατί ἦταν τρομερὰ μύωψ. Μὰ τοῦ χρειαζόνταν καὶ χρήματα—τὸ λιγώτερο καμμιὰ τρακουαρία ροῦβλια—γιὰ ἕνα τόσο μακρὺν ταξίδι. Καὶ μετρητὰ δὲν εἶχε ὁ ἐπιστάτης του. Ὁ Βασίλη Σεργκέγιεβιτς ἀνακάλυψε κάποια ποσότητα βούτης σὲς ἀποθήκες καὶ παρατήρησε πὼς θὰ μπορούσε νὰ πουληθῇ καὶ νὰ ἐξοικονομηθῇ τὸ ἀπαιτούμενο χρήμα. Μὰ ὁ ἐπιστάτης τοῦ εἶπε πὼς τὴν βρώμη αὐτὴ τὴν εἶχαν κρατήσῃ γιὰ σπόρο. Σπῆν ἄλλη ἀποθήκη ὅμως ὑπῆρχε σίκαλη, ἡ ὁποία καὶ πουλήθηκε. Ἀφ' οὗ εἰσέπραξε τὸ χρήμα, ὁ νέος ἀποφάσισε νὰ ξεκινήσῃ τὴν ἐπομένη, μὰ τὸ βράδυ ἄκουσε μιά ἄγνωστη φωνὴ στὸ θυρωρεῖο, κι' ὁ γέρο-Στεπάν, ὁ πιστὸς ὑπηρέτης τοῦ πατέρα του, τοῦ ἀνέγγειλε:

— Ὁ Νικολάϊ Πετρόβιτς Σέρποβ.

— Ποιὸς εἶν' αὐτός;

— Ὁ Νικολάϊ Πετρόβιτς, ὁ καλόγηρος, πού ταχυτικά ἐρχόταν στὸν κύριο, τὸ μακαρίτη.

— Δὲ θυμάμαι. Καὶ τί θέλει;

— Νά σὰς δῇ. Μά, ὁ Θεὸς νὰ με συχωρέσῃ, φαίνεται—σὺν νὰ μὴν εἶναι σὰ συγκαλά του.

Ὁ ἔξνος μπῆκε πιά στὸ δωμάτιο. Χαίρετης κι' αὐτοσυστήθηκε:

— Σέρποβ, voyageur. Ὅλα εἶν' ἄνοησις κύριέ μου. Δὲν ὑπάρχει μόρφωση, ὅσο κι' ἂν προσπαθῶ ἐγὼ νὰ τὴ διαδῶ στὴ Ρωσία. Ἡ Ρωσία εἶναι ἡλιθία. Ὁ μουζίκος εἶναι

φιλόπνοος, μὰ ἡ Ρωσία εἶναι ἡλιθία. Έτσι δὲν εἶναι, Βασίλη Σεργκέγιεβιτς; Ἡξερα καλὰ τὸν πατέρα σας. Πολλὲς φορές, θυμάμαι, καθὼς καθόμαστε καὶ κουδενιάζαμε γιὰ σὰς, μούλεγε: «Αὐτὸς θὰ πάῃ μπροστὰ». Καὶ τί σημαίνει αὐτὴ σας ἡ στολή; «Ὁ, μ' ἄρεσαι πολὺ. Μὰ τί σημαίνει;

— Σκέφτομαι νὰ ἐπιχειρήσω μιά περιοδεία.

Καὶ γὼ αὐτὸ κάνω. Εἶμαι voyageur. Γύρισα τὴν Ἑλλάδα, τὸ Ἅγιον Ὄρος. Μὰ πὺς καλὸ καὶ πὺς ἀγαθὸ ἄνθρωπο ἀπὸ τὸ μουζικο μας δὲ δρῆκα.

Ὁ Νικολάϊ Πετρόβιτς κάθισε, ζήτησε λίγη βότκα κι' ἀφ' οὗ τὴ ρούφηξε, πλάγιασε. Ὁ Βασίλη Σεργκέγιεβιτς ἔμεινε κατάπληκτος. Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Νικολάϊ Πετρόβιτς ἔμαθε ἀπὸ τὸ νεό, πού εἶχε τὴ μανία νὰ μιλάῃ πολὺ διεξοδικὰ, δολοκλήρη τὴ θεωρία του καὶ τὸ σκοπὸ τῆς περιόδειας του. Ὁ Σέρποβ τὰ δρῆκε ὅλα πολὺ σωστὰ καὶ τοῦ πρότεινε νὰ κάνουν παρέα. Ὁ Βασίλη Σεργκέγιεβιτς δέχτηκε, πρῶτο γιατί δὲ μπορούσε νὰ τὸν ξεφορτωθῇ, δεῦτερο, γιατί ὁ Νικολάϊ Πετρόβιτς, μολοντὶ μισοτρελλός, ἤξερε νὰ κολακεύῃ καὶ τρίτο καὶ κυριώτερο, γιατί ἔδλεπε σ' αὐτὸν τὴν ἐκδήλωση τῆς ὑπέροχης σὲ εὐρύτητα—ἂν καὶ πολὺ συγχευμένης—ρωσικῆς ζωῆς.

Καὶ ξεκίνησαν. Καὶ τὴ στιγμή πού τοὺς συναντήσαμε στὸ μεγάλο δρόμο, πλησίαζαν στὸν πρῶτο σταθμὸ πού θὰ διενυκτέρευαν, ὑστερ' ἀπὸ ὁδοποιία δολοκλήρης μέρας.

Ὁ Νικολάϊ Πετρόβιτς ρούφηξε μιά δότκα στὸ πρῶτο καπηλεῖο.

Ἦταν πολὺ εὐθυμος...

Μετὰφρασις ΚΟΡΑΛΛΙΑΣ ΜΑΚΡΗ

ΜΙΚΡΑ ΕΛΕΓΕΙΑ

Σὰ νοσταλγός, ἐπόθησα κι' ἐγὼ νὰ ταξιδέψω: νὰ λύσω τὰ βαρεῖα δεσμά τῆς ἀσκήσεως ζωῆς μας. Τί κοίμα! Δὲν ἐσάλεψα οὔτε ἕνα μόνο βῆμα!

Βλέπω τὰ ἴδια πράγματα. Τί κοῦφια τυραννία, νὰ ζῇ κανεῖς μετ' ὄνειρα καὶ μετὰ κρυφὴ ἀνία!..

Ἀνθρωποι! σὰς λησμόνησα. Πηγαίνω μακριὰ σας πέρα στὸν ἔρημο γιὰλὸ καὶ στὴ βαθεῖα γαλήνη, ὅπου τὸ φῶς ἐλευθερο φαιδρύνει καὶ ἐκείνη.

Έχω φαράκι ποτιστῇ, κι' εἶμαι τρελλὸς γιὰ σένα, βασιλοπούλα Μοναξιά μετὰ τὰ μαλλιά λυμένα...

Ἐξὼ ἡ Νύχτα κοίμησε τοὺς δούλους καὶ τὰ σπῆτια. Πιά πάψε πιά, πικρὴ καρδιά, νὰ κλαῖς καὶ νὰ φωνάζεις. Τὸ πρῶτο ξύπνημα τῆς γῆς ἀπ' τὰ βουνὰ χαράζει.

Ἡ σκέψη πού δὲν ἔσβυσε μέσ' στὴν ἀπελπισία θὰ βρῇ στὸ φῶς π' ἀνάτειλε μιά νέα πανοπλία...

Ἡ ροῦτ' ὁ καιρὸς νὰ μαρτύρῃ ἀγαπημένο δέντρο ἢ νὰ βρῶ κι' ἐγὼ μιά συντροφιά περσότερο δικιά μου: τὸ σῆμα πού δὲν πῆρανε τὰ κρύφια ὄνειρά μου!

Ἀῖριο, μέσ' στὸ σύθαμπο πού θὰ βαθαίνη γύρω, δὲ θάμαι τόσο ἔρημος, θάχω κι' ἐγὼ νὰ γείρω...

Ἀς κοιμηθοῦν οἱ ἄνθρωποι κι' ἡ βουερὴ καρδιά μου. Κάποιο πρῶτ θὰ σηκωθῶ, τὸν ἥλιο νὰ φιλήσω μ' ἄλλους μαζί προσκυνητῆς, πού δὲ νὰ ξεκινήσω!

Σήμερα μόνος μου κι' ἐγὼ πασχίζω γιὰ νὰ πιάσω λάσπη καὶ πέτρες ἀπ' τὴ γῆ τὸ σπῆτι μου νὰ φτιάσω.

Α. ΔΡΙΒΑΣ

Τὰ φοιτητικά

Αν οί φοιτηταί ἔχουν κάποιο δίκιο, αὐτὸ προέρχεται ἀπ' τὴν περιφρονητικὴ καὶ παρελκυστικὴ στάση τῶν ἐκάστοτε πρυτάνεων καὶ τῶν καθηγητῶν, κάθε φορά πού θά τοὺς παρουσιάσουν οἱ φοιτηταί τὰ αἰτήματά τους. Μερικά ἀπ' αὐτὰ τὰ αἰτήματα ἐνδέχεται νά εἰναι σωστά καὶ νά μὴν πρέπη νὰπραγματοποιῶνται μαζί με τ' ἄλλα τὰ καταδικάσιμα. Ἐχει παρατηρηθῇ ὅμως ὅτι τὸ συμβούλιο τῶν καθηγητῶν, νομίζοντας ὅτι ἔνα τέτοιο ἐκ τῶν κάτω διάδημα καθάπτεται τοῦ ὑψηλοῦ των γοήτρου, σπεύδουν νὰ τ' ἀπορρίψουν ὅλα ἀνεξέταστα, χωρὶς νὰ δεχτοῦν καμμιὰ συζήτηση. Μὰ τοὺς εἶναι τόσο πολὺ δύσκολο νὰ καταλάβουν ὅτι ἔχουν κι' οἱ φοιτηταί δικαίωμα γνώμης πὸς ζητήματα πού ἀποκλειστικά τοὺς ἐνδιαφέρουν καὶ πού τὰ γνωρίζουν ἴσως καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον λόγῳ τῆς θέσεώς των; Δὲ χρειάζεται, νομίζουμε, τόσο ψιλοκύτταγμα ἐκ μέρους των, ἀφοῦ μάλιστα ἔχουν χρέος νὰ φροντίζουν αὐτοὶ πρῶτοι γιὰ τὴν ἀνάγκη τῶν φοιτητῶν. Ἀλλὰ κι' οἱ φοιτηταί θάπρεπε νὰ καταλάβουν ὅτι χρειάζεται, γιὰ τὸ συμφέρο τὸ δικό τους κυρίως, κάποιο ξεκαθάρισμα ἀνάμεσα στὴν τάξη τους, κι' ἂν οἱ καινούργιες διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ ἀποδλεποῦν σ' αὐτό, δὲν εἶναι σωστὸ τὰ ἐναντιώνονται στὴν ψήφισή τους. Αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ νοιώσουν ἀπὸ σήμερα καὶ νὰ μὴν τ' ἀφήσουν γι' αὐριο πού ἡ ὑπερπληθὴς τῶν ἀμαθῶν ἐπιστημόνων δὲ θά ἐπιτρέπη καμμιὰ μετάνοια.

Τὰ ἐκτροπὰ τῆς Ἀστυνομίας

Ὅσο γιὰ τὴ στάση τῆς Ἀστυνομίας, μολονότι ἐκτελοῦσε ἀνώτερες ἐντολές, μπορούσε ὥστόσο νὰ δείξῃ περισσότερη φρόνηση ἐπέναντι τῶν εὐεξάπτων φοιτητῶν, οἱ ὅποιοι δὲν ἐπρόκειτο ἐπὶ τέλους νὰ αἵματοκυλίσουν τὴ χώρα. Δὲν ἔπρεπε κυρίως οἱ ἀστυφύλακες μετὰ τὴ χρησιμοποίησιν τῶν ράβδων των νὰ δώσουν ἀφορμὴ στοὺς διαδηλωτὰς νὰ ἐκμανοῦν περισσότερο ἐναντίον των καὶ νὰ παρεκτραποῦν σὲ τρόπο ἐλάχιστα κολακευτικὸ γι' αὐτούς. Μποροῦσαν, ἂν εἶχαν πὺδ σαρφεὶς ὁδηγίης, νὰ τοὺς ἐπιδελήθουν χωρὶς τὸ ἐυλοκόπημα καὶ τοὺς τραυματισμούς, πού φυσικὸ ἦταν νὰ μὴν ἀφήσουν ἀδιάφορους τοὺς φοιτητάς. Κι' ἔχουμε λόγους νὰ πιστεύουμε ὅτι μερικοὶ ἀστυφύλακες ξεχάσαν τὸν προορισμὸ τοῦ σώματός των, πού δὲν εἶναι ἀσφαλῶς ἢ ἐπιβολὴ μετὰ τὴν ἀγριότητα καὶ τοὺς βανδα-

λισμούς, καὶ μᾶς ἐπανέφεραν τοὺς γνώριμους χωροφυλακισμούς. Αὐτὸ ἀποδεικνύει ὁ ἀριθμὸς τῶν τραυματιῶν φοιτητῶν, οἱ ὅποιοι ἐκτὸς τῶν ἄλλων δὲν εἶχαν καὶ τίποτε γιὰ νὰ ἀμυνθοῦν ὅταν τοὺς ἀποκλειόταν ἢ διέξοδος, κι' οὔτε εἶχαν δολοφονικοὺς σκοπούς. Ἡ νευρικότητα αὐτὴ τῆς Ἀστυνομίας, πού μᾶς εἶναι γνωστὴ κι' ἀπ' τὴς κομμουνιστικῆς συγκεντρώσεις καὶ πού παρουσάζει τὴν πρωτεύουσα σὲ κατάστασι ἀποκλεισμοῦ μᾶς φαίνεται πὼς θά μπορέσῃ εὐκολὰ νὰ λείψῃ.

Ἐχολικά αεροδικὰ

Ὑστερα ἀπὸ τὰ περιοδικὰ τοῦ Λεοντείου Λυκείου καὶ τοῦ Λυκείου Ἀηδοποῦλου μᾶς ἤρθε στὰ γραφεῖα μᾶς κι' ἕνα τρίτο, τὸ περιοδικὸ τοῦ Λυκείου Χατζηγεμμανοῦ. Τὰ σχολικά αὐτὰ ἐντυπα οὔτε προσφέρονται οὔτε ἀντέχουν βέβαια σὲ μιὰ κριτικὴ αὐστηρή, πού θά εἶχε ἀπ' αὐτὰ σοβαρὲς φιλολογικὲς ἀξιώσεις, παραγνωρίζοντας τὸν κύριο σκοπὸ τους, τὸν ψυχαγωγικόν. Μᾶς εἶναι ὅμως ἀρκετὰ συμπαθὴ, γιὰτὶ κάτω ἀπὸ τ' ἀφελὴ καὶ ἀσχημάτιστα ἀκόμα γραφίσματα τους, κρύβεται ἀρκετὴ παρατήρησις ζωῆς καὶ διαφαίνονται ὑγιεῖς ἀντιλήψεις πού ἔλειπαν ἀπ' τὴν περασμένη γενεά. Τότε ἐπικρατοῦσε ἡ μόδα τῶν πατριωτικῶν ποιημάτων καὶ τῶν αἰσθηματολογικῶν φλυαριῶν, πού δὲν ἐπρόσφεραν τίποτε θετικὸ οὔτε στὴ λογοτεχνία βέβαια, οὔτε, πολὺ περισσότερο, στὸ ἐθνικιστικὸ φρόνημα. Τὰ παιδιὰ τῶν σεμερινῶν περιοδικῶν μᾶς παρουσιάζουν ἀντιθέτως πολὺ διαφορετικὲς ιδέες, πὺδ συγχρονισμένες καὶ πὺδ σύμφωνες μετὰ τὴν πραγματικότητα, κι' αὐτὸ φαίνεται καθαρὰ ἀπὸ τὴ διαύγεια τῆς σκέψεώς των, τὴν ἀνάλογη μετὰ τὴν ἡλικία τους, κι' ἀπὸ τὴν ἀπλότητα τοῦ ὕφους των. Κι' αὐτὸ τὸ γεγονός, γιὰ νὰ πούμε τὴν ἀλήθεια, μᾶς φαίνεται σὰν τὸ πὺδ καλὸ σημάδι γιὰ τὴν προκοπὴ τῆς αὐριανῆς γενεᾶς μᾶς.

Ὁ «Ἑλληνικὸς Κομμουνισμὸς»

Τὰ δυὸ ἄρθρα περὶ ἑλληνικοῦ κομμουνισμοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ δεύτερον δημοσιεύεται σήμερα, νομίζουμε ὅτι ἀξίζουν νὰ διαβαστοῦν μ' ἐξαιρετικὴ προσοχὴ καὶ νὰ κινήσουν σὲ συζήτηση τοὺς ἀσχολομένους μετὰ κοινωνικά μᾶς προβλήματα. Προέρχονται, ἐπαναλαμβάνουμε, ἀπὸ ἄνθρωπο πραγματικῆς μορφώσεως καὶ ἀπόλυτα καλῆς πίστεως πού τοῦ δόθηκε ἀφορμὴ νὰ γνωρίσῃ ἀπὸ κοντὰ τὰ πράγματα καὶ νὰ

μορφώσῃ ἀπάνω σ' αὐτὰ ἐδραιωμένες ἀντιλήψεις. Ἡ θέση τοῦ τοῦ ἐπιτρέπει νὰ κρίνῃ τὴν κατάστασι χωρὶς ἀστικὲς προκαταλήψεις καὶ χωρὶς κομμουνιστικὲς ὑπερβολές, πού κι' οἱ δυὸ τους θά ζημίωναν τὴν ἀξία τῆς μελέτης του. Τὸ φαινόμενο ἄλλωστε τοῦ ἑλληνικοῦ κομμουνισμοῦ παρουσιάζει τέτοιες περιέργες ἀπόψεις, πού δὲ θά μπορούσε ὁποιοσδήποτε νὰ καταπιστῇ μ' αὐτὸ χωρὶς νὰ πέσῃ σὲ διάφορες ἀνεξέλεγκτες γνώμες. Ἡ μελέτη αὐτὴ χρειάζεταν νὰ φανῇ ἐπὶ τέλους, ὕστερα ἀπὸ τὴς ἐντυπωσιακῆς καὶ ουσκοτιστικῆς ἀποκαλύψεως τῶν ἐφημερίδων, γι' αὐτὸ καὶ τὸ περιοδικὸ μᾶς τὴν υἱοθετεῖ πληρέστερα, γιὰτὶ ἀποτελεῖ ἕνα ἔργο μετὰ ἀναμφισβήτητη ἀντικειμενικότητα.

Μία ἐπιτυχὴς ἐκλογὴ,

Κι' ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ ἀντικειμενικότητας, ἡ ἐκλογὴ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου κ. Ράλλη ὡς Ἀκαδημαϊκοῦ ὄχι μονάχα μᾶς βρίσκει σύμφωνους, ἀλλὰ μᾶς προξενεῖ μιὰ ιδιαίτερη χαρὰ κι' ἱκανοποίησι. Ὁ νέος ἀκαδημαϊκὸς εἶναι ὁμολογουμένως ἕνας ἀπ' τοὺς ἀρίστους ἐκείνους ἐπιστήμονες πού πρὶν μποῦνε στὸ σπουδαστήριό τους ἀφήνουν ἀπέξω κάθε ξεχωριστὴ τους ἀντίληψη, γιὰ νὰ μπορέσουν ἔτσι νὰ ἀντικρύσουν τὰ πράγματα μετὰ ἀπόλυτη ἀντικειμενικότητα καὶ νὰ κρίνουν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας πού βρίσκεται σὲ ἀμεση σχέση μετὰ τὴν ἐξέλιξι τῶν καταστάσεων. Καί, καθὼς ξέρουμε ὅλοι μᾶς, καὶ στὸν τόπο μᾶς κι' ἄλλοι ὑπάρχουν πλήθος ἀνθρώπων μετὰ τὸ χρίσμα μονάχα τοῦ σοφοῦ καὶ χωρὶς ἀξιόλογη ἐπιστημονικὴ σημασία. Ὁ λόγος αὐτὸς ἀκριβῶς μᾶς κίνει νὰ δίνουμε τὴν πρέπουσα προσοχὴ σὲ κάθε πραγματικὴ ἀξία καὶ νὰ δοκιμάζουμε εὐχαρίστησι, ὅταν βλέπουμε πὼς ἡ γνώμη μᾶς βρίσκει καὶ στοὺς ἄλλους ἐπιδοκιμασία. Γι' αὐτὸ χαίρεταις μὲ εὐλικρινὴ χαρὰ τὴν ἐκλογὴ τοῦ νέου ἀκαδημαϊκοῦ κι' εἴμαστε βέβαιοι ὅτι ἡ Ἀκαδημία ἀποκτὰ ἔτσι ἕνα πολὺτιμο μέλος.

Τὸ Τμήμα Γραμμάτων

Γιὰ τὴν Ἀκαδημία ἔχουμε νὰ ἐπαναλάβουμε καὶ σήμερα μιὰ παλαιὰ ὑπόμνησίν μας, πού δὲν προέρχεται μονάχα ἀπὸ δική μας ἀποκλειστικὴ ἀντίληψη, ἀλλὰ ἀνταποκρίνεται καὶ σὲ μιὰ γενικὴ γνώμη. Τὸ Τμήμα Γραμμάτων τῆς Ἀκαδημίας, ὅπως εἶναι σήμερα, παρουσιάζεται ἀρκετὰ ἐλλιπὲς καὶ ἔχει ἀνάγκη συμπληρώσεως, ἀφοῦ ἡ λογοτεχνία μᾶς εἶναι τόσο πλουσία καὶ σὲ ὀνόματα καὶ σὲ ἔργα. Καλοὶ καὶ ἀξιοὶ εἶναι βέβαια αὐτοὶ πού κατέχουν σήμερα τὴς ἑδρες, ἀλλὰ δὲν ἀρκοῦν νὰ ἐκπροσωπήσουν πληρέστερα τὰ νεοελληνικά γράμματα. Ὑπάρχουν ἀρκετοὶ ἄλλοι ἀπέξω πού δὲν ὕστερον καθόλου ἀπὸ ἀπόψεως ἐργασίας ἀπὸ τοὺς ὀλίγους πού ἔχουν ὡς τώρα τὸν τίτλο τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ. Καὶ γιὰ νὰ ἀνατρέξουμε σὲ μερικά πρόχειρα ὀνόματα, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μένουν ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία ὁ Γρυπάρης, ὁ Μαλακάσης, ὁ Πάλλης, ὁ Βλαχογιάννης, ἄνθρωποι πού μποροῦσαν ἀξιόλογα νὰ διεκδικήσουν τὰ πρωτεῖα στὸν ἐμμετρο καὶ τὸν

πεζὸ λόγο μᾶς. Γι' αὐτὸ φρονοῦμε ὅτι εἶναι ἀπαραίτητη μιὰ συμπλήρωσις τῶν ἐδρῶν τοῦ Τμήματος Γραμμάτων γιὰ νὰ δοθῇ ἔτσι κι' ἕνα κάπως ἐπίσημο κύρος σὲ μερικοὺς μοναδικούς λογοτέχνες μᾶς, πού σήμερα δίνουν τὴν ἐντύπωσι τῶν παραγνωρισμένων.

Οἱ ἐλλείψεις τοῦ ταχυδρομείου

Κι' ἄλλη φορὰ γράψαμε γιὰ τὸ ζήτημα τῆς ἐξαφάνισις τῶν ἀποστελλομένων ἐντύπων ἀπ' τὸ ταχυδρομεῖο. Πολλοὶ διατυπώνουν κάθε τόσο παράπονα καὶ φαίνεται πὼς δὲν ἔχουν ἄδικο οἱ ἄνθρωποι, γιὰτὶ δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος νὰ εἰποῦνε ψέμματα. Οἱ ὑπάλληλοι τῶν ταχυδρομείων ἔπρεπε νὰ ἀποβάλουν τὴν ἐσφαλμένη ἀντίληψιν πού ἔχουν, ὅτι μποροῦν νὰ κατακρατοῦν αὐθαίρετα ἑξῆς πράγματα, μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ τυχαίνει νὰ περνοῦν ἀπ' τὰ χεῖρά τους. Γιὰτὶ φαντασθῆτε τί εἶχε νὰ γίνῃ ὅταν ὁ καθένας μᾶς φύλαγε γιὰ τὸν ἑαυτοῦ του καθετὶ πού τοῦ ἄρεσε, ἀδιαφορώντας ἂν ἀνῆκει σὲ ἄλλον. Κι' ὅμως κάτι τέτοιο συμβαίνει μετὰ μερικοὺς ὑπαλλήλους τῶν ἐπαρχιακῶν ἰδίως ταχυδρομικῶν γραφείων, πού ἔχουν μετὰ τὴν ἀλήθεια πολὺ περιέργες ἀντιλήψεις γιὰ τὴν ξένη ιδιοκτησία. Δὲ μπορεῖ τάχα νὰ περιοριστῇ περισσότερο ἡ κακὴ αὐτὴ συνήθεια μετὰ μιὰ αὐστηρὴ ἐγκύκλιος τῆς διευθύνσεως τοῦ ταχυδρομείου; Ἐκεῖνο πάλι πού συμβαίνει μετὰ τὰ γραμματόσημα, τῆς μικρῆς ἀξίας πρὸ πάντων, εἶναι ἀχαρακτήριστο. Τὰ γραμματόσημα αὐτὰ ἔχουν καταντῆσι σχεδὸν ἀχρηστὰ λόγῳ τῆς ἀνεπαρκείας τῆς γόμμης των καὶ τὴς περισσότερης φορῆς οἱ ἐπιστολὲς ἐξάγονται, ὑποθέτουμε, ἀπ' τὸ κιβώτιο χωρὶς αὐτὰ. Εἴμαστε πολὺ περίεργοι νὰ μάθουμε πότε θά τελεωθῇ τέλος πάντων ἡ χρῆσις τους γιὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ὁ κοσμάκης ἀπὸ ἕνα καθημερινὸ βάσανο.

Πι βιβλιοδοῦκα

Καὶ ἄλλοτε εἴχαμε γράψῃ ὅτι ὁ προορισμὸς τῶν βιβλιοθηκῶν εἶναι νὰ ἐξυπηρετοῦν τὸ κοινόν, ὄχι βέβαια τὸ ἀργόσχολον κοινόν ἀλλὰ τὸ ἐργαζόμενον. Συμβαίνει ὅμως ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν ὥρα πού οἱ ἐργαζόμενοι ἄνθρωποι φεύγουν ἀπὸ τὴς δουλειῆς τους νὰ κλείνουν οἱ βιβλιοθήκες. Τί πρέπει λοιπὸν νὰ συμβῇ; Χιλιάδες ἀνθρώπων πού θέλουν νὰ συμβουλευθοῦν ἕνα ἐπιστημονικὸ βιβλίον, ἕνα λεξικόν, νὰ ἀγνοηθοῦν ἢ νὰ δημιουργηθῇ μιὰ ὑπηρεσία ἀπὸ τρεῖς ὑπαλλήλους οἱ ὅποιοι νὰ παραμένουν στὴν βιβλιοθήκην ἕως τὰς 11 μ. μ. γιὰ νὰ ἐξυπηρετοῦν ἀκριβῶς τὸ κοινὸ ἐκεῖνο πού δὲν μπορεῖ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴς ἐργασίας του οὔτε τὸ πρῶτ' οὔτε τὸ ἀπογευμα; Ἐπίσης ἀξίζει τὸν κόπον νὰ φροντίξῃ ἡ διευθύνσις τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης γιὰ τὸ πρόβλημα τῆς θερμάνσεως. Μετὰ ἕνα μῆνα τὰ ἀναγνωστήρια θά εἶναι ἀληθινὰ ψυγεῖα. Ἡ μήπως ἐφρόντισε καὶ ἔλαβε τὴν ἀπάντησι ἀπὸ τὸ κράτος ὅτι ἡ δαπάνη αὐτὴ εἶναι περιττή;

τίζει τον εαυτό του με το κόμμα· και επειδή «ήθικό είναι ό,τι συμφέρει στο κόμμα» γιά να καταπολεμήσει τους θεωρητικούς του αντιπάλους καταφεύγει στη συκοφαντία, στη ρετσονιά, στην καλπονοήθεια, στον εκβιασμό και σε κάθε ανηθικότητα, όντας βέβαιος ότι κανένας δεν θά τον κατηγορήσει μιά και δουλεύει γιά τό... συμφέρον του κόμματος. Ή εσωκομματική πάλη των τελευταίων ετών είναι γεμάτη από πράξεις πρωτοφανούς ανηθικότητας. Εάν θελήσει κανείς να κρίνει από ήθική άποψη τη δημόσια και την ιδιωτική ζωή ενός ή γέτου διατρέχει τον κίνδυνο να χαρακτηριστεί ως «μικροαστός». Το ελληνικό κομμουνιστικό κόμμα άγνοεί την ήθική, ενώ ο κομμουνισμός δεν την άγνοεί καθόλου.

Και τώρα, θά ρωτήση κανείς με τό δικιο του: «Ένα τέτοιο κίνημα, με τέτοιες εξωτερικές και εσωτερικές εκδηλώσεις, πώς κατορθώνει έστω και να φυτοζωή. Άπό πού άντλει αυτήν την άντοχή; Γιατί, μιά και διαπιστώνονται αυτά τα κακά, δεν καταβάλλεται προσπάθεια γιά τη διάρθωσή τους; Ή απάντηση είναι πολύ άπλή: Όσπου να διαπιστώση κανείς αυτές τις ελλείψεις και να βαλθή να τις διορθώση ή απογοητεύεται ή διαγράφεται, από μιά μόνιμη και ελαχίστη μειοψηφία τυχοδιωκτών πού λυμάνονται τό κόμμα. Σε κάθε στιγμή της ιστορίας του κινήματος— και σήμερα πού αριθμεί δεκάχρονη ζωή— τό μέλη δεν είχαν ήλικία μεγαλύτερη τού έτους. Παρατηρείται μιά διαρκής διαρροή και ρευστότητα στα πρόσωπα πού αποτελούν έκαστο τό κόμμα· πέρσι δεν ήταν τά προπερσινά μέλη και φέτος δεν είναι τά περσινά. Άπ' τη μιά πόρτα μπαίνουν και άπ' την άλλη βγαίνουν. Όσπου να καταλάβουν τί συμβαίνει τά φετεινά μέλη, προετοιμάζουν τη δική τους έξοδο και την είσοδο των άλλων πού θάρουν του χρόνου γιά να παίξουν τον ίδιο οίχτρο ρόλο. Και μόνο άπάνω άπ' αυτό τό χάος και τό χαλασμό, μιά δρύνει τυχοδιωκτών παραμένει ή ίδια και ακλόνητη με τη κωμικοτραγική αυτή εκπροσώπηση του κομμουνισμού γιά επάγγελμα.

**

— Λόγω άσθενείας του συνεργάτου μας κ. Ηλ. Βουτιεδίδη ή σειρά των άρθρων του πού προαναγγείλαμε θ' άρχίση από τό επόμενο φύλλο. Τό πρώτο άρθρο του θά είναι γιά τόν **Άνδρέα Μουστούδη**.

— Επίσης από τό φύλλο των Χριστουγέννων άρχίζομε τη δημοσίευση ενός ωραίου διηγήματος του κ. **Ηλία Βενέξη** με τόν τίτλο **«Τό φίδι του Άκήφ»** καθώς επίσης και τό νέον μας μυθιστόρημα **«Τό Έγκλημα της Λαζαρίνας»** του κ. **Γιάννη Ψυχάρη** μεταφρασμένο από τόν κ. **Δ. Ροντήρη**.

GIOSUE CARDUCCI

ΖΩΦΡΕ ΡΟΥΝΤΕΛ

RIME E RITMI

Όλότρεμη ή αγγούλα ροδίζει
στο πέλαο άπ' του Λίβανου τά έρη,
τό πλοιο πού άπ' τη Κύπρο άρμενίζει
λατίνιοι οδηγούν σταυροφόροι.
Στην πρύμη ο Ρουντέλ θερμασμένος
κυττάει με λαχτάρα μεγάλη
νά ιδή πού είνε ο πύργος χτισμένος
στην Τρίπολη. «Νά! τό ακρογάλι...

Κ' εϋθός μες στα χείλη του τώρα
Τραγοῦδι παλιό ξαναφέρει:
— «Ώ άγάπη από ξέμακρη χώρα,
γιά σέ μου σπαράζει ή καρδιά.»
Γλυκό τό παράπονο σέρνει
μιά αλκόνονα σταχτιά· πικραμένος,
στά σύγνεφα είνε ο ήλιος κρυμένος,
επάνω από τάπρα πανιά.

Τό πλοιο μαϊνάει κι' άράζει.
Μονάχος του έχει κατεβαίνει
βαρὺς ο Μπερτράνδος κι' άρπάζει
τό πλάι πού στο λόφο άνεβαίνει.
Μιά άσπίδα του Μπάγια έχει μέσα
στά πένθη: πετάει σά φτερό,
στον πύργο της μπαίνει:— «Ή κοντέσσα,
ή ώραία Μελισέντα είνε εδώ;

Με φέρνει μιά άγάπη άγνή· κι' άγια
τό κύρο τό φτερό του θανάτου·
γιά σένανε ο άφέντης της Μπάγια
Γιαουφρέδος Ρουντέλ λαχταρά.
Γιά σέ πού είχε ακούσει έχει κάτω
κι' άγάπησε, κι' έψαλλε· φτάσε,
γιατ' ήρτε άλλα σθεϊ. Χαιρετά σε
πιστός ο ποιητής σου, κυρά.

Αυτή ώρα πολλή τόν κυττάει
με σκέψη και όρμη. Την αϊθήρια
μορφή μες στα μαύρα σκαπάζει,
πού λάμπουν γιά μάτια δυό άστέρια
και: — Πάλε, λέει, εθε ο πιστός μου
πεθαίνει Ρουντέλ. Προτού σθόσει,
τόν πρώτο καϋμό του έρωτός μου
πού, ώιμέ, είνε ο στερνός, ν' άντικρύση.»

Στό πέλαο μπροστά, ξαπλωμένος
σε ώραία σκηνή, εκείνος πεθαίνει·
και άργά τραγοῦδά έρωτεμένος
στερνό του έναν πόθο στη ζωή:
— Θεέ, όσος μου,— άφου· γιά μιά ξένη
Σύ, μου άναψες τέτοιο μεράκι,—
γλυκά, στο γλυκό της χεράκι
ν' αφήσω την ύστερη πνοή!

Νά! φέρνει τ' ώρατο τόνειρό του
πιστός ο Μπερτράνδος· θλιμένη,
γροικώντας αυτή τό σκοπό του,
στή θύρα του απέξω απομένει.
Πετάει με τρεμάμενο χέρι
τά πέπλα και λέει με καϋμό
στό μαύρο έραστή πού υποφέρει:
— «Ρουντέλ μου, γιά σένα είμαι εδώ.»

Αυτός σε ταπέτα άκουμπώντας
πυκνά, άνκηλώνεται επάνω,
στενάζει βαθεία, και θωρώντας
τό θεο πρόσωπό της, μιλά:
— «Λοιπόν ήρτα εδώ να πεθάνω
γι' αυτά τά ώραία μάτια, κυρά μου;
στό μέτωπο αυτό, τά όνειρά μου
τριγύρω έπετοῦσαν τρελλά;»

Καθώς μιά ώραία νύχτα του Μάη,
σά βγαίνει άπ' τά νέφη ή σελήνη,
στον κόσμο πού μοσκοβολάει
και άνθει, φως γλυκό κι' άσπρο χύνει
κι' εκείνη ή γαλήνια όμορφάδα
πού επρόβαλε ξάφνω μπροστά του,
μιά θεία, μιάν ούράνια γλυκάδα
σκορπάει στη σπασμένη καρδιά του.

— «Κοντέσσα, ή ζωή τί είνε;— άγρια βύθη
σε όνειρον ίσκιους μαύρους! πούς ξέρει!
Νά, σθεϊ τό μικρό παραμῦθι!
ή άγάπη μονάχα δέ σθεϊ.
Άγκάλιασε αυτόν πού υποφέρει.
Προσμένω έχει νάρτης μαζί μου.
Ζητάει, Μελισέντα, ή ψυχή μου
πού φεύγει, ένα μόνο φίλι.»

Αυτή του έραστοῦ της τό σῶμα
σφιχτά στην άγκάλη της πέρνει·
με άγάπη τ' όλότρεμο στόμα
φιλεί τρεις φορές· κι' ενώ πιά
πεθαίνει ο ποιητής, ο ήλιος γέρνει
στό πέλαο, κι' ή άχτίδα ή στερνή του
γελώντας, φωτίζει στη μορφή του
τά σκόρπια ξανθά της μαλλιά.

Μετάφρ. ΑΝΑΣΤ. ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗΣ

ΕΞΟΡΙΣΤΗ

της Μ. DELLY

(Συνέχεια από τό προηγούμενο)

Τώρα λέει πώς δέ θά δώση
καμιά ούτε με την ευκαιρία
της επισκέψεως του
άρχιδουκός, έλεγε ή Ειρήνη.
Έδω και κάμποσον καιρό
φαινεται κατσουφιασμένος.

— Και είναι αδύνατο να
κατανικήσουμε τη θέλησή του,
πρόσθεσε ή υποκόμισσα μ' ένα ύφος
θλιμένο. Κάποτε δοκίμασα να του
υποδείξω ότι θά γοητευόμουν αν έβλεπε
καμιά από αυτές τις γιορτές,
άλλά εκείνος μου άπάντησε
ψυχρά ότι δεν του άρέσουν οι
μεγάλες κοσμικές συγκεντρώσεις.
Δεν τόλμησα να επιμείνω,
γιατί αλήθεια, κόμισσα, ο
άδελφός σας είναι πολύ
επιφοβός όταν παίρνει
έκεينو τό ύφος!

— Έμένα μου τό λέτε! ψιθύρισε ή
Ειρήνη μ' έναν υπόκοφο θυμό.

— Πραγματικά, άγαπητή μου
κόμισσα, φαινεται πώς δέ
σας χωνεύει. Δέ φέρνεται
όπως πρέπει άπέναντί σας,
τό παρητήρησα.

— Να!... και έξ αιτίας της
Μυρτώ! είπε ή Ειρήνη μ' ένα
είδος λύσσης.

— Πώς αυτό; ρώτησε ή
υποκόμισσα με περιέργεια.

— Έδειξα πολύ καθαρά τη
λίγη συμπάθεια μου γι' αυτή
κι' αυτό άρκεσε να διαθήσει
έχθρική άπέναντί μου τόν
πρίγκηπα, πού δεν βλέπει
στον κόσμο τίποτε άλλο από
την εξαδέλφη του. Αισθάνεται
άπέναντί της τη θερμότητα
πού είχε γιά τόν Karoly, αλλά
μιά θερμότητα πολύ μεγάλη,
γιατί στο παιδί αντίστοιχόταν
και του επέβαλλε τη θέλησή του,
ενώ στη Μυρτώ δεν άρνείται
τίποτε. Α! Μιά λέξη να
λεγε αυτή θά πετύχαινε όσες
γιορτές ήθελε! Αλλά ξέρει
να φυλάγεται καλά γιατί γνωρίζει
ότι με την προσποίηση της
απλότητας, σοβαρότητας και
φιλευσπλαχνία κέρδισε την
άγάπη του πρίγκηπος Milcza.

Η νέα χήρα κούνησε τό κεφάλι της.

— Προσποίηση, πού είπατε,
κόμισσα, πέφτει πολύ. Δυστυχώς
γιά σας, ή δεσποινίς Έλβάνι
είναι σοβαρή, υπέροχα
σοβαρή, και σ' αυτό στηρίζεται
ή δύναμή της και τό ακαταμάχητο
θέλητρό της. Άπορώ μά-
λιστα πώς δεν έγιναν ακόμα
οι άρραβώνες τους, άφου είναι
γνωστές οι προθέσεις του
πρίγκηπος Milcza.

— Όλα αυτά ίσως δεν είναι
έκ μέρους του πρίγκηπος
παρά αποδείξεις εύγνωμοσύνης
γιά όσα νομίζει πώς όφείλει
στη Μυρτώ.

— Η κυρία ντε Σολιέ
χαμογέλασε ειρωνικά.

— Μη ζητείτε να εξαπατάσθε
με αυτά, κόμισσα. Θά έχετε
βέβαια παρατηρήσει και
σείς όπως κι' εγώ την αλλαγή
του βλέμματός του όταν
στηρίζεται άπάνω της, τό
διαφορετικό τόνο της φωνής
του όταν απευθύνεται
πρός αυτή. Έχετε, δεν

ξέρω γιά ποιό λόγο, μιά
σκιά είχε πέσει στη
φυσιογνωμία της, μιά
πτυχή έζωνε τό μέτωπό
του. Μπαίνει ή εξαδέλφη
του, τη βλέπει.— Τί
θαναστά μάτια πού έχει
αυτή, πόσο βαθεία και πόσο
γεμάτα από φως!— Σε
λίγο δείχνει ένα πρόσωπο
ξαφνικά φωτισμένο... Άλλο
σύμπτωμα: σκοτεινιάζει
κάθε φορά πού βλέπει να
στριμλώνονται κοντά της
ο κόμης Gisza ή ο Μιχέλι
Donacz, ο νεαρός και ήδη
διάσημος έθνικός ποιητής
σας, πού τραγουδισε τη
δεσποινίδα Μυρτώ σε
στίχους εξαίσιους. Τελοσπάντων
ωρισμένες λεπτομέρειες
μου ενίσχυσαν, έδω κι' όχτω
βδομάδες, εκείνο πού
έξερτε κι' έσεις όπως κι' εγώ:
ότι ο πρίγκηψ Milcza
άγαπά βαθειά, κυριαρχικά
την εξαδέλφη του.

Καθώς εξαναγύρισε στο
διαμέριμά της ύστερα
άπ' τη συνουμία της με
την Ειρήνη, ή υποκόμισσα
συλλογιζόταν μ' ένα
περιγελαστικό χαμόγελο
στά χείλη:

— Α! ή μικρή κόμισσα
ζηλεύει τρομερά την
εξαδέλφη της!... Έχει
τύχη αυτή ή ώραία Μυρτώ!
Τώρα έχει να διαλέξει
μεταξύ του ποιητού, του
κόμητος Gisza και του
πρίγκηπος Milcza. Φυσικά,
θά προτιμήση τόν τελευταίο...

Τά χείλη της κυρίας
ντε Σολιέ πήραν μιά
μικρή πτυχή πικρίας
καθώς έμurmούριζε:

— Όραία!.. Πριγκήπισσα
Milcza... και μιά
περιουσία μυθικής...
Είναι άνόηλο να την
καταπολεμή κανείς, τό
κατάλαβα άπ' την
πρώτη μέρα, όταν
έχει μπροστά του αυτό
τό συναρπαστικό
πλάσμα. Θά περι-
μένη την επίσκεψη
του αρχιδουκός κι' έπειτα
θα εγκαταλείψουμε
αυτή την κατοικία,
γιατί θά μούνα
σκληρό... πολύ σκληρό
να μένω εδώ χωρίς
έλπιδα.

Η Μυρτώ, καθισμένη
μπρος στο μικρό της
γραφείο, είχε γράψει
στις κυρίες Μιλλό...
Και τώρα, θυμένη
λίγο στην καρεία της,
άφηνε τό βλέμμα της
να χάνεται στα
γαλάζια βάθη του
ορίζοντα πού της
εφανερώνονταν
άπ' τ' άνοιχτό παράθυρο.

Από κάμποσον καιρό
τώρα δοκίμαζε μιά
κούραση, προπάντων
ήθική. Παρ' όλα αυτά,
μιά άμείωτα κοσμικότητα
άπλωνόταν στο
Voraczy και τόσο λίγο
είχε σινηθεί μ' αυτή
ως τότε, πού σε
μερικές στιγμές
ένοιωσε ένα είδος
κοπώσεως. Κατόρθωνε
να την αποκορύβει—
έκτος βέβαια άπ' τό
ελαφρό και διαπεραστικό
βλέμμα του πρίγκηπος
Milcza—μιά έδω
άφηνε τα νεύρα της
να χαλαρώνονται
και τό πνεύμα να
ανάπνεται σε μιά
μιά ειρηνική
όνειροπόληση.

Συλλογιζόταν
τους άγαπημένους της
φτωχούς, τό γέρο
Καζίμιε πού θά
πέθαινε, τη μικρή
Μάρθρα πού ή
ύγεια της θά
έξασφαλιζόταν σε
λίγο, χάσις στη
γενναϊότητα του
πρίγκηπος Arpad.
Και μιά σκιά
κάλυπτε τά μάτια
της καθώς
ανάθυμω-
ταν την πτυχή της
φροντίδας πού
διέ-

κρινε από κάμποσον
τώρα καιρό στο
μέτωπο του
εξαδέλφου της, τη
φανερή άτασχόληση
του, ένα είδος
άγωνίας πού
έξέφραζε τό
βλέμμα του.
Πονούσε πάντα,
άγωνιζόταν
χωρίς άλλο
έναντίον
όδυνερών
ανάμνησεων...

Ένα χιτώνημα
ελαφρό στην
πόρτα την
έκαμε να
αναπηδήση...
Ήταν ή
κόμισσα
Zolanyi, πού
μπήκε
συγκινημένη.

— Έχω να
σας μιλήσω,
άγαπητό μου
παιδί, της
είπε
άφίονοντας
τόν
εαυτό της
να
πέση σε
μιά
πολυθρόνα
άφου
έκαμε νόημα
στη Μυρτώ να
μείνει στη
θέση της.
Έρχομαι
έδω ως
προξενήτρα...
ή μάλλον
άντικαθιστώ
τη μητέρα
σας. Πρόκειται,
πραγματικά,
γιά δυό
προξενείες.

Η Μυρτώ
έκαμε μιά
κίνηση
καταπλη-
ξεως και
τό χρώμα
του
προσώπου
της
έγινε
πορφύρεο.

— Προξενείες,
γιά μένα;
είπε
δύσπιστη.
— Μά
βέβαια,
γιά
σας;
Γιατί
παραξενεύεστε;

— Έπειδή
δεν
έχω
προϊκα
εξαδέλφη
μου,
πίστευα...

— Υπάρχουν
άκόμα
άνθρωποι
πού
προτιμούν
την
ψυχική
και
σωματική
όμορφιά
άπό
τό
χρήμα. Ο
πρίγκηψ
Milcza
έδεχτηκε
την
έκμισή
της
Μυρτώ
Μιχέλι
Donacz
και
με
επεφύρισε
να
σας
φέρω
την
προξενεία
αυτού
του
νεαρού
ποιητού
πού
είναι
άπό
τώρα
μιά
Έθνική
μας
δόξα
και
πού
έχει
την
φλογερή
επιθυμία
να
μοιραστή
μαζί
σας
τις
τιμές
πού
τόν
περιμένουν.
Είναι
έναν
εύγενικό
χαρακτήρα,
άλλωστε
θά
τό
έχετε
δει
και
μόνη
σας,
πιστεύω.
Έκτός
του
ότι
είναι
πιά
πλούσιος,
άνηκε
σε
μιά
παλαιά
και
έντιμη
οικογένεια,
και
είναι
έξαιρετος
Χριστιανός.

— Ναί,
τό
ξέρω
κι'
έκτιμή
βαθεία
τά
μεγάλα
του
προτερήματα,
ψιθύρισε
ή
Μυρτώ.
Γιατί,
άξαφνα,
την
κατέλαβε
μιά
άλλο-
κοτη
θλίψη,
μιά
μυστηριώδης
άγωνία;

— Η
άλλη
προξενεία
προέρχεται
άπό
τόν
κόμητα
Gisza.
Κι'
αυτόν
έπίσης
μπο-
ρέσατε
να
τόν
μελετήσετε
και
να
τόν
κρίνετε.
Είναι
ένα
χαριτωμένο
αγόρι,
πλούσιος,
άρκετα
σοβαρός,
με
πολλή
εκτίμηση
ως
άξιωματικός.
Σας
θανυμάει
και
σας
άγατά,
Μυρτώ,
και
ο
θεός
του,
ο
όποιος
του
έχρησμευσε
ως
πατέρας,
του
παρέχει
τη
συνγκατάθεσή
του
σχετικά
μ' αυτό
τό
ζήτημα.

Η Μυρτώ,
λιγότερο
γλωπιά
τώρα,
είχε
χαμηλώσει
τά
μάτια
της,
καθώς
εσφιγγε
με
μιά
κίνηση
άσυνείδητη
τά
μικρά
της
χερία
άπάνω
στην
άσπρη
φούστα
της.

— Δέ
σας
ζητά
άμεσως
άπάντηση,
παιδί
μου,
σχεφθήτε
όσο
σας
άρκεσει,
συνέχισε
ή
κόμισσα.
Θά
κάμετε
την
έκλογή
με
λήψη
έλευθερία
και
πιστεύω
ότι
ο
έναν
ή ο
άλλος
άπ' αυτούς
θά
γίνει
δεκτός
με
χαρά
άπ' τη
μητέρα
σας.

— Η Μυρτώ
σήκωσε
τά
μάτια
κι' είπε
μ' έναν
τόνο
ήσυχο
κι' αποφασιστικό:

— Νομίζω,
εξαδέλφη
μου, ότι
είναι
περιττό
ν' αφήσουμε
τόν
κ. Donacz
και
τόν
κόμητα
Gisza
σε
άβεβαιοτητα,
τη
στιγμή
πού
είμαι
βέβαια
ότι,
σήμερα
ή
αύριο,
θά
τους
άπαντήσω
με
την
άγνηση.

— Μυρτώ...
είναι
δυνατόν;
έπείλανε
ή
κόμισσα.
Πρέπει
να
σχεφθής
σοβαρά,
παιδί
μου...
Τί
έχετε
να
τους
κατακρίνετε;

— Τίποτε,
ό! τίποτε!
Θαυμάζω
την
αφιλοκέρδεά
τους,
έτσι
να
τους
πτε
εύχαριστώντας
τους
γι' αυτό...
Αλλά
πρέπει
να
όμολογήσω,
εξαδέλφη
μου, ότι
ή
καρδιά
μου
είναι
έντελώς
ψυχρή
άπέναντί
τους.

ΑΛΕΞ. ΒΕΪΝΟΓΛΟΥ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΝΟΥΒΕΛΛΑ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

έφρασε τὸν κήπο, ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ χωρὶς νὰ βγῇ, τὴν ξανάκλεισε. Μὲ μεγάλα βήματα, γλυ- στρώντας ἀνάμεσα στοὺς σκοτεινοὺς ὄγκους τῶν τριανταφυλλῶν καὶ τῶν φοινικιών, ἔφτασε στὸ πλῶμα μέσος τοῦ σπιτιοῦ. Ἐνας σκύλος ὥρμησε πάνω του μὲ ὑπόκοφες ὕλακες.

— Κανέλλα, Κανέλλα...

Σαφινὰ τὸ σκυλί εἶχε πέσει στὰ πόδια του κουνώντας τὴν οὐρά. Οἱ ὑπόκοφες ὕλακες του εἶχαν γίγινε σχεδὸν τρυφερές.

Ὁ κ. Μάντης ἄνοιξε τὸ πορτί καὶ μπήκε στὴν κουζίνα. Πήγαινε χωρὶς διασταγμοῦ. Πέρασε ἕνα διάδρομο καὶ βγήκε στὴν αὐλὴ μὲ τὴν μεγαλόπρεπη μαρμαρένια σκάλα. Ἦταν σκοτεινὰ.

«Φερνάν, Φερνάν», σκέφθηκε μ' ἀγανά- κτηση σφίγγοντας τοὺς γρόνθους.

Διασκέλιζε τὰ σκαλοπάτια. Στὸ δεύτερο πάτωμα. Ὅλα σκοτεινὰ κι' ἐδῶ. Μόνο ἀπὸ μιὰ μακρινὴ πόρτα, μιὰ λεπτὴ ἀκτίνα ἔκοβε σὲ δυὸ τὸ στενὸ ταπέτο τοῦ δια- δρόμου.

Ἀπαλὰ, ἔπειτα μὲ περισσότερὴ δύστημι, ὁ πρῶν λοχαγὸς χτύπησε τὴν πόρτα. Γιατί δὲν ἀνοίγαν; Ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὁ κ. Μάντης θὰ μπορούσε μὲ ὅλη τὴ δύ- νατὴ καλὴ πίστη νὰ βεβαιώσῃ πὼς τὰ δευτερόλεπτα ἰσοδυναμοῦσαν μὲ ὥρες. Τέ- λος ἡ πόρτα ἄνοιξε. Ἡ Ρουθ, μὲ τὰ χρυσὰ μυλλιά της ξέμπλεκα, μέσα σ' ἕνα μωβ πενιουὰ μὲ ρόδινα δαντέλλες, φά- νηκε.

— Τί θές; ρώτησε ξηρά.

— Ἦρθα νὰ σὲ παρακαλέσω, εἶπε ὁ κ. Μάντης μὲ μεγαλὴ ἡρεμία νὰ ἐρθῇς αὖ- ριο στὸ δωμάτιό μου. Ὅπως συνήθως, στίς ἑφτά.

Ἡ κ. Φωλὲ ἔκανε μιὰ μεγάλη προσπά- θεια γιὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν ψυχραιμίαν της. — Ἀκουσες; ρώτησε ἀρκετὰ δυνατὰ ὁ ἀξιωματικός.

— Σώπα. Ναί. Θάρσῶ. Φύγε...

Βιαζότανε νὰ κλείσῃ τὴν πόρτα. Ὁ κ. Μάντης ἔβαλε τὸ πόδι στὴ χαλαμίδα.

— Οὔτε τὸ χέρι σου δὲ μοῦ δίνεις νὰ φιλήσω;

Μ' ἀπειρὴ ἀπόλαυση ἔσυρε τὰ χεῖλη του πάνω στὰ ροῦ δάχτυλά της.

— Καλὴ διασκέδαση! ψιθύρισε εἰρω- νικά καὶ τράβηξε τὸ πόδι ἀπ' τὴν πόρτα.

**

— Καλησπέρα σας κ. Μάντη. Ἐρχεσθε ἀπ' τὴ Σμύρνη; Τί εἶναι ὅλα αὐτὰ;

Ὁ πρῶν λοχαγὸς ἀκούμπισε τὶς μο- τίλλες τοῦ οὐίσου στὸ τραπέζι. Κάθισε καὶ σκούπισε τὸν ἴδρω τοῦ προσώπου του.

— Ἦμουν στὴ Λέσχη. Καθὼς ξέρετε διαλύεται σήμερα. Λοιπὸν ἕνας φίλος μου, ὁ κ. Βαρβάκης — ἦρθε κι' ἐδῶ μιὰ μέρα — μοῦ χάρισε αὐτὲς τὶς μοτίλλες. .. Εἶναι γνήσιον ἀγγλικὸ White Star.

Ἡ κ. Σπάρκ γέλασε.

— Ἐγὼ εἶπα πάντα Red Cross, εἶπε μὲ μιὰ μακρινὴ μεγαγχολία.

— Ναί, εἶναι πολὺ καλότερο. Καὶ οἱ πε- ριστάσεις ποῦ τὸ δοκίμασα γιὰ πρώτη φορὰ μοῦ ξαναφέρνουν πολὺ ζωντὰ στὴ μνήμη τὴ γεύση του. Δὲν ἦταν στὸ Λον- δῖνο, ὅπως ἴσως θὰ νομίζετε, ἀλλὰ στὴ Βιέννη. Ναί, στὴ Βιέννη. Εἶχα σταλῇ ἀπ' τὴν Κυβέρνηση γιὰ εκπαιδευτικοὺς σκο- πούς. Κι' ἕνα βράδυ, στὸ Φρεϊδριχ- στράσσε, ἀνάμεσα σ' ἕνα κράπφεν κι' ἕνα σαλάμι...

— Καὶ δὲ θ' ἀνοίξετε καμμὶ μπουτίλ- λια; τὸν διέκοψε ἀνυπομονώντας ἡ για- γιά τοῦ Νάτ.

— Εὐχαρίστως, εἶπε ἐκεῖνος ἱκανοποιη- μένος.

— Ὅα πάω νὰ φέρω ποτηράκια, εἶπε ἡ κ. Σπάρκ καὶ σηκώθηκε.

Κι' ὁ πρῶν λοχαγὸς εἶχε σηκωθῇ.

— Παρακαλῶ, παρακαλῶ. Ἀφίστε. Θὰ πάω ἐγώ.

Στὴν κουζίνα δὲ βόηκε κανένα. Ἀλλὰ γυρίζοντας συνάντησε στίς σκάλες τὴ Μαίρη.

— Ποῦ πάτε τὰ ποτηράκια; ρώτησε μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον.

Τῆς ἐξήγησε τὸ σκοπὸ του.

— Δὲν κάνει νὰ πίνῃ ἡ μαμμά, εἶπε σοβαρά.

— Ὡ, μιὰ στάλα, γιὰ τὸ γούστο. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σὰς προσφέρω καὶ σὰς ἕνα ποτηράκι;

Ἐπειτα ἀπὸ μερικὲς ἀντιρροήσεις, τέλος δέχτηκε. Δὲν εἶχε περάσει πολλὴ ὥρα καὶ οἱ μπουτίλλες εἶχαν ἀδειάσει. Ἡ Μαίρη ἄρχισε ἕνα εὐθύμιο τραγουδάκι, πού μόλις εἰσαγότανε στὴ Σμύρνη ἀπ' τοὺς Ἀγ- γλους ναῦτες.

«It's a long, long way to Tipperary,
It's a long, long way to go...».

Ἡ κ. Σπάρκ ἦταν πὶο σοβαρὴ.

— Τί εὐτυχισμένη ποῦ εἶμαι, εἶπε. Θὰ ἦθελα νὰ πεθάνω αὐτὴ τὴ στιγμὴ!

— Γιατί;

— Δὲν εἶμαι καλὰ.

Ὁ ἴδρος ἔτρεχε στοὺς κροτάφους της.

— Δὲν εἶμαι καλὰ, ξανάπε μ' ἀσθενικὴ φωνή.

Ὁ κ. Μάντης πρόφταξε νὰ τὴν κρα- τήσῃ. Θὰ ἔπεφτε ἀπ' τὴν πολυθρόνα της.

— Νὰ τὴν πᾶμε στὸ κρεβάτι της, φώ- ναξε στὴν ἀποχαυνωμένη Μαίρη.

Τὴ σήκωσε καὶ τὴν ξάπλωσε. Ἦταν σχεδὸν ἀναίσθητη.

— Λίγη κολώνια, λίγη κολώνια, κλαυθ- μῆριζε ἡ Μαίρη.

Τῆς βάλανε κομπρέσες στὸ κεφάλι. Σιγά, ἀνεπαίσθητα, τὸ αἷμα γύριζε στὸ πρόσωπο.

Ἀνοίξε τὰ μάτια καὶ τράβηξε τὸ χέρι ποῦ τῆς κρατοῦσε ὁ ἀξιωματικός. Τὰ μά- τια τῆς ἦταν κόκκινα, τόσο κόκκινα!

— Φύγετε, φύγετε, μούγγρισε. Ὁ διά- βολος μέλλει νὰ βάλῃ τινὰς ἐξ ὑμῶν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ θέλετε ἔχει θλίψιν δέκα ἡμερῶν. Φύγετε, φύγετε! Δέκα μέρες ἡ Σμύρνη θὰ σφαδάζῃ καὶ θὰ φλογίζεται

κάτω ἀπὸ τὸ πέλμα τοῦ νικητοῦ...

Τώρα φώναζε, ἄγρια, ἀνατριχιαστικά.

— Θέλετε ἔχει θλίψιν δέκα ἡμερῶν! Τ' ἀκούτε, τ' ἀκούτε! Δέκα μέρες οἱ Ρω- μιοὶ θὰ πέφτουν στὸ δρόμο σὰ στάχνα κάτω ἀπ' τὸ δρεπάνι τῶν Τσέτων. Ἡ θά- λασσα θὰ γεμίσῃ πτώματα καὶ τερατώδη κήτη θὰ κάνουν τὸν ἥρεμο καὶ γαλάζιο κόλπο τῆς Σμύρνης μιὰ τεράστια ἀνθρω- ποφαγία, μιὰ ἀνθρωποφονία Ρωμηῶν!...

Εἶχε σχεδὸν σηκωθῇ ὁρῶν. Τὰ μαλλιά τραβηγμένα, τὰ μάτια ὅλο αἷμα, σὰ δαι- μονισμένη, μ' ἀφροὺς στὸ στόμα, ἐξακο- λουθοῦσε τὶς φωνές.

— Θέλετε ἔχει θλίψιν δέκα ἡμερῶν...

— Τί νὰ γίνῃ; ἔκανε ὁ φρουραρχος πολὺ χλωμός.

— Τί νὰ γίνῃ; εἶπε ἡ Μαίρη, σὰν ἐκ- πληκτη. Τί θέλετε νὰ γίνῃ;

Πρόσθεσε ἄτονα.

— Ἡ κρίση...

— Θέλετε ἔχει θλίψιν δέκα ἡμερῶν...

Ὁ πρῶν λοχαγὸς δὲν μπορούσε πιά. Ἀνοίξε τὴν πόρτα κι' ἔτρεξε στὴν κά- μαρά του. Ἡ κ. Φωλὲ, ὄρθια, τὸν περι- μένε.

— Δὲν τῷθελα, δὲν τῷθελα, ψιθύρισε ὁ κ. Μάντης τρέμοντας.

— Καλὰ ἔκανες, τοῦ ἀποκρίθηκε ψυ- χρά. Εἶναι περιττὸ νὰ μάθουν πὼς ἦρθα.

**

— Θέλετε ἔχει θλίψιν δέκα ἡμερῶν...

Αὐτὸ τώρα πιά δὲν ἔπαυε. Ἡ κατά- χρηση τὸ εἶχε μονιμοποίησιν. Ἡ φοβερὴ προφητεία τὸν κυνηγοῦσε, τὸ πρῶτο, τὸ μεσημέρι, τὸ βράδυ. Τὴ νύχτα, μὲς ἀπ' τὸν τοῖχο ἀντηχοῦσε κι' ἔσμιγε μὲ τοὺς ἐφιόλτες τοῦ ὕπνου του.

Στὶς στιγμὲς τῆς ἀνάπαυλας προσπα- θοῦσε νὰ συγκεντρωθῇ.

«Ἐλα δῶ, βοὲ πεζεβέγκη! ἔλεγε στὸν ἑαυτὸ του. Γιατί κάθεσαι ἐδῶ; Γιατί ὑποφέρεις αὐτὸ τὸ μαρτύριο ποῦ ὀδηγεῖ στὴν τρέλλα; Γιατί δὲ φεύγεις; Μιὰ ἐπι- θυμία, μιὰ σαρκικὴ ἐπιθυμία, εἶναι ἀρ- κετὴ νὰ κατασυντρίψῃ τὴ ζωὴ σου;»

Ἀποκρινότανε, τὸ φώναζε δυνατὰ, γιὰ νὰ πεισθῇ.

«ΟΧΙ!».

Μιὰ μέρα τ' ἀποφάσισε. Θάφευγε... Ση- κώθηκε. Κατέβηκε στὴ Σμύρνη, μέσα στὴν τύρρη τῆς φυγῆς, πῆρε ἕνα τράμ ποῦ ἀνέ- βαινε στὸν Πάγο, πηλὰ, σ' ἕνα ἐβραϊκὸ χωριό: Καραντίνα. Ἐπρεπε νὰ πάῃ μα- κρὰ, πολὺ μακρὰ, ἔξω ἀπὸ τὴν ἐπὶ ἡρεία τῆς ξανθῆς καὶ τραχειᾶς μάγισσας.

Τὸ βράδυ στίς ἑφτά ἦταν πάλι δίπλα στὸ κρεβάτι τῆς κ. Σπάρκ μὲ δυὸ μπουτίλ- λες οὐίσκι.

— Θέλετε ἔχει θλίψιν δέκα ἡμερῶν...

Ὡ, τί τὸν ἐμελλαν ὅλα αὐτὰ. Τί εἶχε νὰ πᾶρῃ καὶ νὰ δώσῃ; Τιποτα, τίποτα. Ὅλη ἡ φρίκη, ὅλες οἱ ἀπειλές, ὅλος ὁ πανικός του γινόταν καπνὸς στὴν ἀγκαλιά τῆς τρο- μερῆς Ρουθ...

**

— Τί εἶναι αὐτοὶ οἱ πυροβολισμοί;

Μὲ τὰ νυχτικὰ του, ρωτοῦσε ἀνήσυχα τὸ Νάτ. καθισμένο στὸ κρεβάτι του. Δὲν εἶχε κοιμηθῇ πρὶν ἀπὸ μιὰ - δυὸ ὥρες. Ὁ ὕπνος του διαρκοῦσε βδομάδες. Καὶ τὸ ξύπνημα ἦταν τραγικόν.

— Οἱ Τοῦρκοι, ἀποκρίθηκε ὁ μικρός.

Ἐμεινε σὰν σ' ὄνειρο, ἀμίλητος, ἀνυπε- ράσιτος.

Ὁ Φράντσος εἶχε βγεῖ ἀπ' τὸ δωμάτιό του.

— Ἀ, κ. Μάντη, ναί, μὴ φοβοῦστε. Ναί, βέβαια, θὰ γίνουν ταραχές, ἀλλὰ τὸ σπῆτι τῆς πεθερᾶς μου δὲν ἔχει φόβο. Τὸ Σάβ- βατο, θυμοῦστε τί σὰς ἔλεγε; Δὲν εἶναι τακτικὸς στρατὸς ποῦ κατέλαβε τὴ Σμύρνη. Εἶναι οἱ ΤΣΕΤΕΣ!

Οἱ πυροβολισμοὶ πυκνώνανε. Καὶ ἡ κ. Σπάρκ εἶχε ξυπνήσῃ ἀπ' τὸ λήθαργό της.

— Βγάλετε τὸ Ὄζγκελντι Κεμάλ στὸ μπαλκόνι, φώναζε.

Ὁ κ. Μάντης μπήκε στὸ δωμάτιό της. Ἡ Μαίρη, μὲ μιὰ νυχτικὰ ὡς τὰ νύχια, εἶχε ἀνοίξει ἕνα κανάτι καὶ κύτταζε στὴν προκυμαία.

— Λοιπὸν; ἔκανε ὁ ἀξιωματικός πολὺ σιγὰ.

— Κυττάχτε, κυττάχτε! ψιθύρισε ἡ κ. Μπόρς.

Στὸ ἀνατολικὸ μέρος τῆς Σμύρνης, μιὰ κολοσσαία φλόγα χόρευε, πού, ἀντικατο- πριζομένη στὰ μαῦρα νερά τοῦ κόλπου, ἔτρεχε, εὐκίνητη σὰ φίδι, ὡς τὸ Κορδελιό. Μέσα στὴ λάμψη, οἱ σιλουέτες τῶν μα- κρινῶν καραβιῶν μοιάζανε μὲ κουκλί- στικα παιχνίδια. Ἐνας ἀδύνατος, ἀόρι- στος θόρυβος βούιζε στ' αὐτιά.

— Θέλετε ἔχει θλίψιν δέκα ἡμερῶν...

Ὁ θόρυβος ἀξάφνα γιγάντωσε, πήρε κολοσσιαῖες διαστάσεις. Κάτω στὴν προ- κυμαία ἕνα ἀπόσπασμα ἱππικῶν περνοῦσε.

— Θέλετε ἔχει θλίψιν δέκα ἡμερῶν...

Μέσα σὲ τρεῖς ἀνίστοργους κι' ἕνα παιδί, ὁ πρῶν λοχαγὸς αἰσθανότανε πὶο μόνος κι' ἐγκατελειμένος. Σὲ ποιὸν νὰ μι- λήσῃ, νὰ ἐξωτερικεύσῃ τὴν ἀγωνία ποῦ τὸν ἐπνύνε;

— Τρίτη, Τρίτη..., ἔλεγε ἡ Μαίρη. Ἡ μέρα ποῦ ἀλώθηκε ἡ Πόλη. Ἡ μέρα ποῦ πυρπολήθηκε ἡ Σμύρνη...

— Θέλετε ἔχει θλίψιν δέκα ἡμερῶν...

— Μαίρη, εἶπε ὁ Φράντσος, πρέπει νὰ βάλωμε κομπρέσες στὴ μαμμά.

— Ναί, νὰ βάλωμε, ἔκανε, ἀλλὰ δὲν κί- νησε ἀπ' τὸ παράθυρο.

Τώρα ἀνέβαιναν ἀπὸ κάπου ἐκεῖ στὴν προκυμαία σαραχιτικοὶ γόοι.

Ἡ κ. Μπόρς λιποψυχώντας ἔκλεισε τὸ κανάτι.

— Τοὺς σκότωσαν, τοὺς σκότωσαν...

ἔκλαινε.

— Ποιούς;

— Θέλετε ἔχει θλίψιν δέκα ἡμερῶν...

— Τρία φανταράκια, τρία φανταράκια...

Κι' ἄλλοι γόοι, κι' ἄλλοι θρήνοι, κι' ἄλ- λοι ἀλαλαγμοί.

Κάτω χτυποῦσαν τὴν ἐξώπορτα.

— Ὅα πάω ν' ἀνοίξω, εἶπε ἡ Μαίρη ἡρωικά.

Ἦταν ἡ οἰκογένεια κάποιου περβολάρη. Εἶχαν καταφύγει στὴν ἐκκλησιὰ τῆς Ἀγ. Ἀννας. Κι' ἄλλος κόσμος. Πολλὸς κόσμος.

Ἀλλὰ οἱ Τσέτες δὲν εἶχαν σεβασθῇ τὴν ἱερότητα τοῦ καταφυγίου. Εἶχαν εἰσβά- λει. Ἀρπαξαν κορίτσια, σκότωσα ἄνδρες.

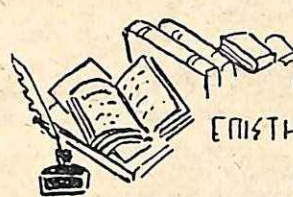
— Τὴν κόρη μου, τὴν κόρη μου, οὐρ- λιαζε ἡ μάννα τρελλή.

— Νὰ φύγωμε νὰ φύγωμε, φώναζε ἡ ἄλλη κόρη ποῦ εἶχε σωθῇ.

— Θέλετε ἔχει θλίψιν δέκα ἡμερῶν...

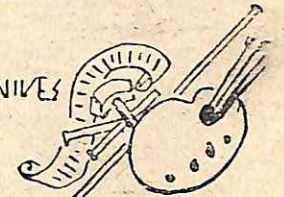
Ὁ κ. Μάντης ἄνοιξε τὸ παράθυρο. Ἡ φλόγα εἶχε διαμελισθῇ σ' ἄλλες ἀπειρά- ριθμες ποῦ κάνανε τὴ θάλασσα καὶ τὸν οὐρανὸ κόκκινους.

(Ἀκολουθεῖ)

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ - ΚΑΜΙΤΕΧΝΙΚΕΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΘΑΝΟΝ ΤΩΝ ΚΟΣΜΩΝ

— ΑΠΟ ΑΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ χρόνων, σὲ ἕνα δωμάτιο τῆς ἀστυνομίας τοῦ Ἀραντ, μιὰς ρουμανικῆς πόλεως, ὑπῆρχε κρεμασμέ- νος στὸν τοῖχο ἕνας πίναξ. Ἐπειδὴ ὁμως τὸ δωμάτιο αὐτό, κατὰ τὴν συνήθεια ποῦ ἐπι- κρατεῖ πάντα στὰ δημόσια γραφεῖα, δὲν ἐξεσκονίζετο ποτέ του, κανεὶς δὲν ἤξερε τί παριστάνει. Τελευταῖα ὁμως ἐκαθαρίστηκε ὁ πίναξ καὶ ἀνεκαλύφθη ὅτι ἡ παραγνωρισμένη εἰκόνα ὠφείλετο στὸ πινέλλο τοῦ Ραῖμπραντ.

— ΣΤΟ ΓΚΡΑΤΣ τῆς Αὐστρίας εἶναι μιὰ ἐπιτροπὴ μὲ σκοπὸ τὴν ἀνέγερσιν ἑνὸς τερα- στίου μνημεῖου ἀναμνηστικοῦ τῆς πολιορκίας τῆς Νορείας ὑπὸ τῶν Κίμβρων καὶ τῶν Τευ- τῶνων τὸ 113 π. Χ.

Ἡ Κελτικὴ αὐτὴ πόλις ἦταν στὴν ἀρχαιο- τητά πρωτεύουσα τοῦ Νορικοῦ καὶ ὁ Ρω- μαῖος ὑπαὶτος Παπύριος Κάρων, θέλωντας νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς γερμανοὺς ἐπιδρομείς, ὑπέστη ἐκεῖ ἥττα κατὰ κράτος.

Οἱ αὐστριακὲς ἐφημερίδες τονίζουν ὅτι ἡ μάχη αὐτὴ σημεῖοι τὴν εἰσοδὸ τῶν γερμανι- κῶν ἐθνῶν στὴν παγκόσμια ἱστορία.

— ΕΝΑΣ ΝΕΑΡΟΣ Ἀμερικανὸς συνθέτης, ὁ Χάμιλτον Φόρρεστ ἐτόνισε τὴν Κυρία μὲ τὰς Καμελίας τοῦ Δουμὰ υἱοῦ, καὶ τὸ ἔργον του πρόκειται νὰ παιχθῇ τὸν χειμῶνα αὐτὸν στὸ Σικάγο.

Ἡ ἑταιρεία ὁμως Θεατρικῶν Συγγραφέων τῆς Γαλλίας βεβαιώνει ὅτι δὲν τοῦ ἔδωσε τὸ δικαίωμα αὐτό καὶ ὅτι τῆς ἦταν ἀδύνατο νὰ τὸ δώσῃ ἐπειδὴ τὸ εἶχε προηγουμένως πα- ραχωρήσῃ στὸν Βέρντι.

Οἱ Γάλλοι εἶναι ἀγανακτισμένοι μὲ τὴ διαγωγή τοῦ Ἀμερικανοῦ μουσικοσυνθέτου, ἀλλὰ ἡ ἑταιρεία Θεατρικῶν Συγγραφέων δὲν φαίνεται διατεθειμένη νὰ τὸν διώξῃ ποινικῶς.

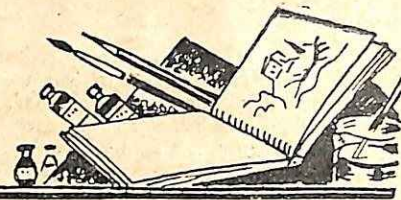
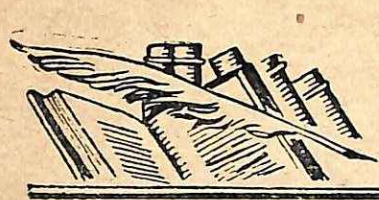
— ΕἶΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ὁποιοδὴποτε γιαντὸς νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ κάνῃ μιὰ χειρουργικὴ ἐπέμβαση;

Τὸ ζήτημα αὐτὸ ἀπσχολήσε τελευταία τὴν ἱατρικὴν Ἀκαδημίαν τῆς Γαλλίας. Ἐνα ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ὁ δρ Ἀγιέρ ἐπρότεινε νὰ ὑπάρχῃ εἰδικὸν ὁπλοῦμα χειρουργικῆς, ποῦ θὰ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἔχῃ ὁ γιαντὸς ποῦ θέλει νὰ ἔχῃ τὴν ἀδεια νὰ ἐκτελῇ ἐγχειρί- σεις. Σὲ ὅσους δὲν θὰ εἶναι ἐμφωτισμένοι μὲ τὸ ὁπλοῦμα αὐτὸ θὰ ἐπιτρέπεται ἡ ἐκτέλεσις ἐγχειρήσεως μόνο σὲ πολὺ ἐπιεικέως περι- στάσεις. Ἡ πρότασις τοῦ δρος Ἀγιέρ εἶναι δε- κτὴ ἀπὸ τὴν ἱατρικὴν Ἀκαδημία.

Ἡ ἀπόφασις αὐτὴ τῆς ἱατρικῆς Ἀκαδη- μίας εἶναι πολὺ ὀρθὴ καὶ θὰ ἦταν σκόπη- ον νὰ ἐπικρατῇ καὶ στίς ὑπόλοιπες εἰδικότητες.

— ΣΤΙΣ ΗΝΩΜΕΝΕΣ Πολιτεῖες ἀπεφα- σίσθη νὰ δοθῇ σοβαρὰ φροντίς γιὰ τὴν προ- στασία τῶν πουλιῶν. Σύμφωνα μὲ ἕνα νόμο προστασίας τῶν πουλιῶν ποῦ ἐψηφίσθη τὸ προσηγόμενον ἔτος, ἀπεφασίσθη γιὰ φέτος ἡ διάθεσις τῶν ποσῶν τῶν

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

[Κρίνουμε κάθε έργο που μ'αξίζει οδ' από αντίτυπα].

Άγγελος Σημηριώτης, Άστραία, δράμα 1929. Είναι παρατηρημένο πως οι άνθρωποι του στίχου, συνηθισμένοι στην κάποιον ασυδοσία του έμμετρου λόγου, δύσκολα προσαρμόζονται προς τις απαιτήσεις του πεζογραφήματος και, πιο πολύ, του θεατρικού έργου, που απαιτούν βαθειά αντίληψη των πραγμάτων και γράψιμο φανερά δυνατό. Ένω το ποίημα μπορεί να συντακτικώς αξιολογεί με μερικές όμορφες λέξεις και με μίαν αίσθηση μουσική, προκαλώντας έτσι την τέρψη του αναγνώστη και χωρίς το χάρισμα της εσωτερικής αξίας, ένα διήγημα όμως ή ένα δράμα χρειάζονται άμεσο αντίκρουσμα του φυσικού και ψυχικού κόσμου και περιεχόμενο πιο ουσιαστικό. Η «Άστραία» του κ. Σημηριώτη με την κομψή της εμφάνιση αποφεύγει την επικοινωνία με το γύρω μας ζωντανό κόσμο, γιατί δεν έχει, φαίνεται, τη δύναμη να κινηθεί άνετα ανάμεσά του, και προτιμά να μεταβιβάσει στο θαμπό κόσμο των όνειρων και των φαντασμάτων που, επειδή ίσα-ίσα μ'αξίζει είναι απρόσιτα, μόνο ο ανάγνων εξαίρετική πρέπει να επικοινωνήσει την επένδυσή τους. Όσο κι αν οι ήρωες του δράματος αυτού παρουσιάζονται σαν πρόσωπα που ζουν τη σύγχρονη πραγματικότητα, ωστόσο δεν παραλλάζουν σε τίποτα από τα πλάσματα τα φανταστικά που περιμένουν να ζωντανέψουν από την πνοή του τεχνίτη αποκλειστικά. Έδώ μάλιστα η ιστορία ξετυλίγεται ταυτόχρονα σε δύο διαφορετικές εποχές, κι η συχνή μετάβαση από τη μία στην άλλη, ενώ δεν εξυπηρετεί έντονα το σκοπό της εναλλαγής, προκαλεί κάποια χαλάρωση στη συνοχή του έργου. Οι σκηνές, που εξυπακούουν αναγκαστικά σε μία από πριν διαγεγραμμένη υπόθεση, στερούνται τη φυσικότητα εκείνη που θα τους έδινε τη ζηλευτήν ελκυστική του ζωντανού διαλόγου. Η αδιάκοπη ανάμειξη στοιχείων μεταφυσικών στη συνομιλία των προσώπων, που περιστρέφεται γύρω από θέματα της ώρας κι' ανάλογα με τη διανοητική τους δυνατότητα, δέ μπορεί παρά να ζημιώσει την ομοιογένεια του έργου. Η δυσκολία που συναντά ο αναγνώστης, αναγκασμένος κάθε τόσο να πηδά από την εποχή μας σ' άλλη έδω και πεντακόσια χρόνια, στον καιρό της φράγκικης κατοχής, του γενναίου πολλών φορές σύγχυση και τον έμποδο να ξεχωρίσει τους διμορφους αυτούς ανθρώπους, που ξανάρχονται στη ζωή μ' άλλα ονόματα για να δώσουν τη δικαί-

ωση ενός έρωτα δραματικού. Οι υπερδραμέντες αναμνήσεις απ' τον παρσμένο τους βίο, μ' όλο που στο τέλος θα ξεδιαλυθούν και θα φωτιστούν, όσο και να ναι καθιστούν αμφίβολη την ατμόσφαιρα με τις βαρβαρικές υποχωρήσεις τους προς την πραγματική υπόσταση. Στο είδος αυτό των αφηρημένων και των υπονοουμένων συμβόλων της ζωής έγραψε βέβαια κι' ο Μαίτερλικ, αλλά ο μυστικισμός εκείνος ήταν πάθος δημιουργικό και τον έσωσε από το αδιέξοδο της αερολογίας, όπου θα κινδύνευε κάθε άλλος να καταλήξει. Στην «Άστραία» όμως, όπου τα πρόσωπα σχεδόν απ' την αρχή ξαναζούν μαζί με την τωρινή και την προτερινή τους εμφάνιση στον κόσμο, η διαγραφή γίνεται κάπως άστοχα και πίσω από τις γραμμές του έργου διαφαίνεται μία κοινωτική προσπάθεια προσαρμογής προς αυτή την ασυνήθιστη σκηνηκή διαταγή. Αυτά είχαμε να πούμε για τη βασική τοποθέτηση του δράματος, για την οποία θα μπορούσε κανείς να εκφέρει κι' άλλες ακόμα αντιρρήσεις. Όσο για το γράψιμο του δεν υπάρχει καμιά άμφιβότλια πως ο συγγραφέας κατέβαλε όλη του την ευσυνειδησία, και αυτό άλλωστε γίνεται άμεσως φανερό απ' την επιμελημένη κατασκευή των φράσεων κι' από την προσεχτική χρήση της δημοτικής. Γι' αυτό θα διαδοστή μ' ευχαρίστηση από πολλούς «εραστές μελετών» της τωρινής βιβλιακής απολαύσεων, ηγέτες των ωραίων βιβλιακών απολαύσεων, κατά την έκφραση του ενός απ' τους δυο προλόγους του, αφού μάλιστα προέρχεται από άνθρωπο αρκετά γνωστό στα γράμματα μας.

Π. Θνητόν. Ήλεσθε Εξερωμένοι, ποιήματα.—Το μέλο αυτό, μολοντί στερείται στίχων εξαίρετικών, μ'αξίζει όμως κάπως με τον αρκετά μακρύ πρόλογο του που χρησιμεύει σαν εισαγωγή επεξηγηματική στα τραγούδια και που επιδέχεται κάποια συζήτηση εξ αιτίας μερικών απόψεων κατά προσέγγιση σωστών: «Ο ποιητής» —τά εισαγωγικά όφειλονται στον ίδιο το συγγραφέα που κατά την βιογραφία του συζητείται τη λέξη που δεν παίρνει— φαίνεται πως δεν έχει εμπιστοσύνη στην αυθεντικότητα αξία του ποιητικού του έργου και θεωρεί φρόνιμο να δικαιολογήσει τη μέθοδο του γραψιματός του, πού, καθώς φαντάζεται, μπορούσε να κινήσει σε κατάπληξη τους φιλοτέχνους με το άρραδισμα χτυπητών φράσεων. Προσπαθεί λοιπόν να κατατάξει τελειωτικά τα μεγάλα προβλήματα της ζωής και της τέχνης, δίνοντάς τον όρισμό του πραγματικού ανθρώπου και του ποιητή κι' επιμένει να παράσχει στον τελευταίο απαραίτητες για την εργασία του συμβουλές, που χωρίς αυτές αποκλείεται να προκύψει στο στάδιό του. Πρώτα-πρώτα κατακεραυνώνει με αμείλικτη τελειότητα εκείνους που εξακολουθώντας να ζουν στο ίδιο μέρος και μ'ήν αλλάζοντας κάθε τόσο βιωτικές ασυμμετρίες τολμούν ωστόσο να γράφουν στίχους και να φέρουν την ονομασία του ποιητή. «Δέ μπορεί, λέει, να έννοηθαι δυνατή ζωή μέσα σ' ένα πλαίσιο. Γι' αυτό δέ μπορούν οι εύλογημένοι οι νοικοκυραίοι να έχουν ποιήματα (δηλ. δυνατή κι' ουσιαστική)». Μα τότε ποιά είναι αυτή η περίφημη «δυνατή» ζωή; θα ρωτούσε ο απλόκοιός ανα-

γνώστης. Την άπορία του αυτή θα τη λύση εύκολωτα ο συγγραφέας μας μ' έναν όρισμό παραγγελίας: «Ζωή λέγεται σήμερα το νά-χης αγαπήσει αμέτρητες γυναίκες, το νά-χης πωθήσει άλλες τόσες, και κουρασμένος τώρα να πωθής και να μ'ήν επιδιώκεις την εκπλήρωση του πόθου σου, από φόβο μήπως μ' αυτό περιπέσεις πάλι στην αηδία που προκαλεί κάθε εκπλήρωση πόθου...». Και παρακάτω: «Πρέπει νά-χης το διάλογο μέσα σου για να μπορείς να ζήσης στη σημερινή έννοια και στις εξελιγμένες κοινωνίες». Και ποιά είναι, θα ρωτήσετε οι ανειδίκευτοι, το γνώρισμα των όσων «έχουν τον διάλογο μέσα τους»; γνώρισμα που δεν λείπει απ' τον συγγραφέα μας, καθώς αυτόρεσκα διακηρύττει ο ίδιος αλλού: «Το να μ'ήν περιμένεις χάδια, το να είσαι σκληρός —προς τον εαυτό σου, αυτός είναι ένας μοντέρνος ήρωισμός...». Κι' ο προνομιούχος αυτός της ζωής, που μόνος αποχτά κατά την περίεργη λογική του κ. Π. Θνητόν δικαιώματα και στην τέχνη, δέ μπορεί νά-ναι άλλος απ' τον «κοσμοπολίτη», αυτόν που ορίζεται πάλι με μία σπανιότητα, αλήθεια, παραμύθιο, την ακόλουθη: «Σέρνει τη νοσταλγία του σαν τη βαρεία ούρα μ'αξίζει βασιλίσσας και ζή τραγικά...». Άς αφήσουμε τώρα πως, για λόγους εὐπρέπειας κι' ανωτερότητας ίσως, ο «ποιητής» παραλείπει μίαν ουσιαστική λεπτομέρεια, πως για να γίνης κανείς «κοσμοπολίτης» και να «μιαίξη με το Μίδα (άγνωστο σε τί)», χρειάζεται πρώτα απ' όλα νά-ναι «δυνατός στον παρά», καθώς θα έλεγε κι' ο ίδιος και καθώς λέει κι' ο κόσμος όλος. Άνεξήγητη μας μένει ακόμα η εχθρότητά του προς τον υποκειμενικό ποιητή, που τον αποκαλεί «ζητιάνο», και την υποκειμενική ποίηση που τη χαρακτηρίζει ως «ποίηση των εαυτούληδων που ξεφονιάζουν με κλάματα τις οίκοτρες τους αδυναμίες». Η καταφορά όμως αυτή δεν τον έμπο-δίζει να περιγράψει με κάθε λεπτομέρεια τις γυναίκες που αγάπησε ο ίδιος «από άνω στις σάλες της Νομικής ή Ίατρικής των Πανεπιστημίων» και που συνάντησε «στα ρεστωράν και τις πανσιόν και στα ξενοδοχεία», τα τραίνα με τα οποία ταξιδεύει ή λαχτάρα του «τη Χίμαιρα διώκοντας σ' ατέλειωτες γραμμές», το καφενείο που οι Έλληνες συγγάζανε στα ξένα» και καθισμένοι σε μία γωνιά του μιλούσαν «για ψητά μπαρμπούνια και σουπιές», τα Χριστούγεννα στην ξενιτειά όπου μ'αξίζει παρουσιάζει πάλι «τρεις Ρωμηούς μαύρους κι' ισχνούς που έφαινονταν εξόριστοι δια-βόλοι» και τέλος την απαραίτητη εκείνη του που «ήταν κόρη καλή και την έλεγαν Κά-τια!» Θάταν όμως αδικήμα αν δεν παραθέ-ταμε και μία άλλη παράγραφο, όπου καθο-ρίζονται καλύτερα τα καθήκοντα του ποιητή. «Όποιος δέν τάχθηκε όλα δέν έχει να πη πολλά. Κι' όποιος δέν κινηθεί τις αντιθέ-σεις δέ νοιώθει την τραγωδία, δέ ζή δυνατά, δέν είναι ποιητής. Κι' όποιος δέ χόρτασε όλα, δέν ξέρει το απόλυτο Χάος και την απόλυτη άντα, που τόσο πού δυνατά τον σπρώχνει να γράφει. Κι' όμως τα μεγαλύ-τερα έργα και στην Πολιτική και στην Τέ-χνη βγαίνουν απ' το απόλυτο Χάος κι' απ' την απόλυτη Άντα...». Για τα ποιήματα δέ μ'αξίζει χώρος πιά να μιλήσουμε, μο-

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Έκθεση Στρατή Δούκα, Λύκειο Έλ-ληνίδων.—9 σπουδές σε χρώμα —120 σχέ-δια με μολύβι—23 αντίγραφα Βυζαντινής Τέχνης.

Το μάθημα που βγαίνει από την έκθεση αυτή είναι ένα μάθημα πνευματικής εισόδου και ανθρώπινης ευαισθησίας.

λονότι η ίδια νοοτροπία επικρατεί και σ' αυτά και το ίδιο γράψιμο τα χαρακτηρίζει. Μία σύσταση μονάχα έχουμε να δώσουμε στον κ. Π. Θνητό, κι' όπως είναι νέος, κα-θώς υποθέτουμε, όφειλε να την ακολουθήσει: αν του φαίνεται πολύ σκληρό να έγκα-ταταλείψη τους στίχους, ας αποφεύγ-η όμως, για το θεό, στα μελλοντικά του βί-βλια αυτούς τους αναθεματισμένους τους προλόγους...

Γ. Κ.

Χάρης στη σπάνια συνύπαρξη δύο δώρων σπάνιων καθενός, μιάς όξείας κι' ελύγιστης διανοήσεως, και μιάς άγρυπνης ευαισθησίας, δώρων χαρισμένων εις αυτόν τον καλλιτέχνη, από την φύσιν καλλιεργημένων όμως και ά-νανεωμένων τις οίδη με ποιους άτρητους κόπους και δοκιμασιών μέσα στη ζωή, τα πλαστικά στοιχεία, τα όποια κλείνουν μέσα τους όλον τον άνθρωπο, εις τον κ. Σ. Δούκα φθάνουν στην ιδιαίτερή τους έκ-φραση.

Κι' έτσι βλέπει ο έπισκεπτής μέσα σε γραμ-μές και σε σχήματα που μέσα των άνθει το πνεύμα, ή αγάπη, ή τρυφεράδα, πολλές φο-ρές ή ειρωνεία, το χιούμορ, από ένα αληθινό πνευματικό κέφι, ν' αποκάλυπτεται ή βαθύ-τερη ουσία των όντων, όπως λόγου χάριν ή έράσμια αθωότητα των παιδιών του, ή ανύ-ποπτη χαρά κι' ή βουδή έγκατερίηση των ζώων του.

Δ. ΠΙΚΙΩΝΗΣ

Ο ζωγράφος Μ. Βιτωρόης.—Τα λίγα έργα που έκθέσει στη «Γωνιά» ο κ. Βιτω-ρόης, έχουν τό μοναδικό προτέρημα να απο-τελούν ένα πίνακα, μέσα στον όποιον διαβά-

ζεις την ιδιοσυγκρασία ενός καλλιτέχνη. Συμβαίνει έδω κάτι ανάλογο που βλέπεις σ' ένα Χαλεπά ή σ' ένα Μοντιλιάνι. Στους πίνακές του δέν υπάρχει παρά αυτός ο ίδιος, — στην προσπάθειά του να εκφρασθή, δίνον-τας μορφή σε ό,τι έξωος πρίν, έξω, στον πραγματικό και μεγάλο κόσμο.

Δυό φέτες πορτοκάλι, δυό κομμάτια λε-μόνι, ένα μέρος δρόμου που τον κόβει το φωτισμένο επίπεδο μιάς μάντρας ή ενός σπι-τιού, μερικές έληδες σ' ένα πρώτο πλάνο, ένα παιδικό κεφάλι στημένο στο ίδιο περίπου ύψος με την πλάτη μιάς καρέκλας, τό μεση-μεριάτικο φώς που φέγγει έξω στον πράσινο κάμπο, ή σκούρα και θεμένη μάζα ενός βου-νο, ή ο ήσυχος σχηματισμός κάποιων λό-φων στους πρόποδες του — μπαίνουν στο ταμπλώ μ' ένα πνεύμα τέχνης που δέν πει-θαρχεί παρά στη δική του επαναστατημένη ματιά.

Αν κι' ή δουλειά του θυμίζει τους Γάλλους μοντέρνους — τό Γαλάνη και τους άλλους — ωστόσο δέν έχει τίποτε κοινό μ' αυτούς, απ' ό,τι έχουν δυό άνθρωποι που συμβαίνει να βαδίζουν μαζί στον ίδιο δρόμο...

Τό χρώμα που δουλεύει ο κ. Βιτωρόης εις ένα χρώμα υποκειμενικό: τό βασανίζει, έως που δά βρή τη δική του έκφραση κατόπιν σταματά. Και εις αλήθεια πως τό παραμι-λεί. Ίσως για να μ'ή δώση σ' αυτό την άκαμψία και τό βάρος που έχουν τα πολύ δουλεμένα πράγματα. Άς μ'ή κινή όμως κα-τάχρηση σ' αυτή τη δικαιολογημένη άλλωστε περιφρόνηση, που χαρακτηρίζει την όλη του δουλειά. Στο τοπίο, όπως και στο πορταίτο και στη νατύρ-μόρτ, ζητάει με τα πιο λίγα χρώματα τη φόρμα. Γιατί ως ράτσα ζωγρα-φική, πηγαίνει με τους ζωγράφους εκείνους που βλέπουν στα αντικείμενα τη φόρμα, κι' όχι τη χρωματική μελωδία που σκορπάει σ' αυτά τό φώς.

Μά, ό,τι διακρίνει περισσότερο την εργασία του, εις ένα βαθύ και υποβλητικό πνεύμα, που σιωπ' μέσα σ' αυτή: ζει σε άλλη όλη, ή λυρισμός που υπάρχει στην ποίηση του Μπωντελαίρ: τό άρρωστο και τό αυστηρό. Απ' τα πορταίτα του ξεχωρίζω την «προ-σωπογραφία παιδιού» αριθ. 1, την «προσωπο-γραφία» αριθ. 5, την «προσωπογραφία» αριθ. 7. Έπίσης την υπ' αριθ. 17 «προσωπογραφία της Δ)δος Ε. Β.», και την υπ' αριθ. 12 «αυτοπροσωπογραφία» του. Εις έργα εσωτε-ρικής ζωγραφικής.

Απ' τα τοπία του προτιμώ τα υπ' αριθ. 6, 10, 14, 19. Έχουν πλαστικά προτερή-ματα: απλότητα και στερεότητα στη φόρμα. Η σύνθεσή του «Διάλειμμα» αριθ. 15 για τό καλοδαλμένο στήσιμό της, και ή υπ' αρ. 16 «νατύρ-μόρτ» με τό κομμένο πορτοκάλι.

Τό ίδιο πνεύμα παρατηρείται και στην υπό-λοιπη εργασία του: εις, όπως είπα, ο καλ-λιτέχνης που ζει τό έργο του, κι' όχι ο μάστορας που δουλεύει για να κινή έργο. Και ή διαφορά εις τόσο μεγάλη!

Έκθέσει ακόμη αρκετά σχέδια με μολύβι: κι' ένα μεγάλο μέρος απ' τη χιουμοριστική του εργασία.

Στό μολύβι είναι δυνατό, όταν δουλεύει με κέφι. Δίνει με λίγες χαρακτηριστικές γραμμές τον «τύπο», που δέν υπάρχει παρά πίσω από τη μάσκα που φοράει ο καθένας μας στη ζωή. Σπάνιο προτέρημα για ένα σκιτσογράφο: να βλέπει τον άνθρωπο, κι' όχι την καρικατούρα του. Τέτοιος ποιότητος εις τα σκίτσα του, οι κ. κ. Ζαχ. Παπα-ντωνίου, Σταφανόπουλος, Βιζάντιος, Ροδής, Ίακωβίδης, Μελάς, Βικάνος, Παπαναστα-

Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΡΝΑΕΙ ΓΡΗΓΟΡΑ

Όλοι μας περιμένουμε με ανυπομονησία ώστε να περάσουν
οί 6 μέρες για να έλθει η Κυριακή και να μωρέσουμε
να ξευδερωδούμε από τις βαρείες καθημερινές βροντίδες
και να αναπνεύσουμε το μεθυστικό και μυρωμένο αέρα
της έφοχης που σκορπεί γύρω του την χαρά της ζωής.
Έκδρομές στα βουνά, στα δάση, στην θάλασσα,
στα ώραια τοπεία με άβυσσους συντροφιές,
όλα δὲ ξεχασθούν χωρίς ένα

Kodak

